

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bogatynia na lata 2010 - 2015

Opracowanie na podstawie rezultatów
warsztatów budowania Strategii:

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej –
CentrUMG Samorządu

Lokalnego w Jeleniej Górze

ul. Plac Piastowski 27

58-560 Jelenia Góra

Tel. 075 755-90-86

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Bogatynia na lata 2010 – 2015 została opracowana na podstawie efektów współpracy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej – Centrum Samorządu Lokalnego w Jeleniej Górze i Zespołu Roboczego ds. Budowania Strategii, powołanego przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogatyni, skład którego stanowili pracownicy Ośrodka.

Projekt strategii został przekazany do akceptacji dyrektorów jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Bogatynia i innych jednostek realizujących na terenie miasta zadania z zakresu problematyki społecznej.

Moderacja warsztatów i współpraca w opracowaniu projektu Strategii:

Katarzyna Bielewicz – Jarocka – specjalista – Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej – CentrUMG
Samorządu Lokalnego w Jeleniej Górze

Spis treści

I.WSTĘP	4
1.1. Metodologia budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	5
1.2. Podstawy prawne dokumentu	6
1.3. Zgodność horyzontalna i wertykalna	7
II. Część diagnostyczna.....	9
2.1. Charakterystyka Gminy.....	9
2.1.1 Położenie geograficzne	9
2.1.2. Demografia	9
2.1.3. Aktywność zawodowa mieszkańców.....	11
2.1.4. Aktualna sytuacja gospodarcza Gminy i Miasta Bogatynia	12
2.2. Charakterystyka pomocy społecznej w Bogatyni.....	13
2.2.1. Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej.....	13
2.2.2. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.....	14
2.3. Diagnoza problemów społecznych.....	17
2.3.1. Problemy i potrzeby klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.....	17
2.3.2. Wykorzystanie środków oraz formy świadczeń realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej w latach 2007-2009	21
2.3.2.1. Zadania zlecone	21
2.3.2.2. Zadania własne gmin.....	23
2.4. Wyniki badania ankietowego.....	28
2.4.1. Metodologia badań i charakterystyka badanej populacji.....	28
2.4.2. Problemy społeczne rodzin	31
2.4.3. Problem bezdomności	35
2.4.4. Problemy dzieci i młodzieży	37
2.4.5. Problemy społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,	39
2.4.6. Problemy w obszarze opieki zdrowotnej.....	46
2.4.7. Problemy społeczne w obszarze edukacji, kultury i sportu.....	49
2.4.8. Problem bezpieczeństwa w gminie.....	54
2.4.9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych	59
III. Analiza strategiczna.....	63
3.1. Metodologia analizy	63

3.2. Misja polityki społecznej w gminie.....	65
3.3. Cele strategiczne	66
3.4. Monitoring i wdrażanie strategii	75
3.5. Aktualizacja Strategii.....	77
Spis tabel	79
Spis rysunków.....	80
Ankieta badająca opinię mieszkańców na temat problemów społecznych Gminy.....	82

— I.WSTĘP

Obowiązek opracowywania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i jej realizacja wynika wprost z Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2009r. Nr 175, poz. 1362).

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W każdym społeczeństwie istotne znaczenie ma zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego. Jest to szczególnie ważne w sytuacji postępującego rozwarstwienia i zubożenia mieszkańców. W związku z powyższym istnieje potrzeba utworzenia w mieście spójnego systemu wspierania osób i rodzin, który umożliwi skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych i przeciwdziałanie marginalizacji.

Fundamentalną wartością opracowania jest zasada wspierania rodziny jako podstawowej komórki społecznej.

W opracowaniu wskazano kierunki działań samorządu lokalnego w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej. Opracowując strategię uwzględniono współpracę instytucji rządowych, samorządowych, kościoła i organizacji pozarządowych.

Przy opracowaniu strategii opierano się na następujących celach:

- dążenie do poprawy sytuacji materialnej grup ekonomicznie najsłabszych,
- prowadzenie działań osłonowych,
- wychodzenie naprzeciw zagrożeniom społecznym.

Założeniem polityki społecznej Unii Europejskiej jest podejmowanie działań związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, a głównie stworzenie systemu zabezpieczenia społecznego.

Na podstawie analizy problemowej została wypracowana wizja:

„Zwiększanie kapitału społecznego Gminy i Miasta Bogatynia poprzez wzmacnianie rodzin i wspólnot lokalnych oraz współpracę z nimi dla stworzenia równych szans rozwoju i dostępności obywateli do wszystkich obszarów życia społeczno-gospodarczego”.

Do wizji tej władze Gminy i Miasta Bogatynia we współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi na polu pomocy społecznej będą dążyć poprzez realizację wytyczonych celów strategicznych:

1. POMOC RODZINOM ZNAJDUJĄCYM SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DZIAŁAŃ NA RZECZ DZIECI
2. POMOC BEZROBOTNYM W RAMACH PROGRAMÓW POMOCOWYCH,
3. ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH
4. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH ORAZ WSPARCIE DLA KULTURY I SPORTU
5. POPRAWA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

Przy konstruowaniu dokumentu dotyczącego rozwiązywania lokalnych problemów społecznych zastosowano zasady odnoszące się do rozwiązywania problemów społecznych stosowane w Unii Europejskiej.

Strategia pozwoli na racjonalne prowadzenie lokalnej polityki społecznej, a także wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz Gminy i Miasta Bogatynia.

1.1. Metodologia budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Bogatynia na lata 2010 – 2015 została opracowana na podstawie efektów współpracy Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej – Centrum Samorządu Lokalnego w Jeleniej Górze i Zespołu Roboczego ds. Budowania Strategii.

Zespół Roboczy uczestniczył w spotkaniach budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Bogatynia. Dzięki intensywnej pracy i zaangażowaniu uczestników warsztatów założony cel spotkań został osiągnięty. Dokonano identyfikacji najistotniejszych obszarów problemowych, wytyczono kierunki działań, opracowano konkretne działania do realizacji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni zwrócił się również do społeczności Miasta i Gminy z prośbą o opinie dotyczące problemów społecznych. Od kwietnia do czerwca 2010 roku mieszkańcy Bogatyni byli zachęceni przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej do zaangażowania się w proces budowania Strategii poprzez wypełnienie ankiety.

W badaniu ankietowym wzięło udział 713 respondentów, co daje 2,87% całej populacji. Próba nie była reprezentatywna i wyników badań nie możemy uogólniać na ogół mieszkańców Bogatyni, badania te dają jednak pewien obraz opinii mieszkańców na temat problemów społecznych Miasta i Gminy. Dane pozyskane w ten sposób posłużyły jako materiał pomocniczy dla Zespołu Roboczego do opracowania diagnozy problemów społecznych oraz zaprojektowania działań naprawczych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Bogatynia została opracowana z wykorzystaniem metody partycypacji społecznej. Zaangażowanie społeczności lokalnej w proces analizowania problemów społecznych, budowania celów strategicznych oraz opracowania działań, które mają zapobiegać i niwelować problemy, niewątpliwie zwiększa szansę na powodzenie i skuteczność tych działań. Udział w procesie przygotowania strategii zaangażowanych w życie społeczne miasta przedstawicieli społeczności lokalnej zwiększa prawdopodobieństwo ich późniejszego udziału w zaplanowanych działaniach i projektach, a co za tym idzie przyczynia się do efektywnego osiągnięcia celów strategicznych.

1.2. Podstawy prawne dokumentu

Przy opracowywaniu strategii wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2009 r. Nr 175 poz. 1362) określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje i zasady udzielania świadczeń.
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i ich wypłacania.
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 197, poz. 1378 z późn. zm.) określa zasady udzielania pomocy z funduszu alimentacyjnego oraz postępowanie wobec osób zobowiązanych do świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja prowadzona przez komornika sądowego jest bezskuteczna.
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U.Nr 71, poz.734 z późn.zm.) reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96 poz.873 z późn.zm.) reguluje m. in. zasady współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz.776 z późn. zm.) dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99 poz.1001 z późn. zm.) określa zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U. Nr 71, poz.733 z późn. zm.) reguluje zasady i formy ochrony praw lokatorów oraz zasady gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122 poz. 1143 z późn. zm.) określa działania mające na celu reintegrację marginalizowanych środowisk i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.). W świetle ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na: promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym; zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst. jedn. z 2002 r. Dz. U. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Ustawa z dnia z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz.198 z późn. zm.) określa zasady przeciwdziałania narkomanii.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210 poz. 2135 z późn. zm.) określa m. in. warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb finansowania świadczeń, zasady obowiązkowego i dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego.
- Dokumenty międzynarodowe Rady Europy dot. praw obywatelskich, politycznych, społecznych, gospodarczych to: Europejska Konwencja Praw Człowieka przyjęta w 1950 r. w Strasburgu; Europejska Karta Społeczna z 1961r.; Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski i Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej;
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej w Polsce, zawierająca diagnozę sytuacji społecznej w Polsce pod kątem czynników wpływających na zjawisko wykluczenia społecznego. Istotną częścią dokumentu jest prezentacja tzw. dobrych praktyk, czyli przykładów inicjatyw w stosunku do osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, realizowanych przez organizacje pozarządowe, Kościół oraz instytucje publiczne.

1.3. Zgodność horyzontalna i wertykalna

Relacje samorządu Bogatyni z otoczeniem, posiadają kilka bardzo istotnych dla jego rozwoju cech.

Po pierwsze, mają wielowymiarowy charakter – dotyczą bowiem niemal pełnego spektrum zagadnień gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Po drugie, układ podmiotów, które w relacje te z Bogatynią wchodzi jest również bardzo bogaty. Podmiotami tymi, są bowiem m. in. inne samorządy, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, pojedyncze osoby, instytucje publiczne, a nawet władze państwowe, czy władze organizacji międzynarodowych. Wreszcie po trzecie, siła wpływu tych relacji na rozwój Bogatyni jest zmienna w czasie, co oznacza, że powinny być stale monitorowane, a uwaga poświęcana im przez władze bardzo duża. Wynika to z jednej strony ze zmienności cech wymienionych wcześniej podmiotów, a z drugiej ze zmienności znaczenia poszczególnych składników i czynników Gminy i Miasta Bogatynia w jego rozwoju.

Konstruktywną reakcją władz samorządowych na te uwarunkowania jest zapewnienie zgodności własnych działań z działaniami najważniejszych podmiotów zaprezentowanego otoczenia, oczywiście we wszystkich tych przypadkach, w których jest to zgodne z interesem miasta. Dotyczy to również treści Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015, którą kształtowano biorąc pod uwagę strategię, plany i programy owych podmiotów. Zgodność ta ma dwojaki charakter. Biorąc pod uwagę obowiązującą w Polsce strukturę systemu władz publicznych nadano jej wariantom miana zgodności wertykalnej i zgodności horyzontalnej.

Zgodność wertykalna to zgodność niniejszej Strategii z dokumentami planistycznymi samorządów gminnych powiatu, a także z dokumentami planistycznymi województwa, kraju oraz organizacji międzynarodowych. Zgodność z dokumentami planistycznymi wyższych rzędów otwiera przed samorządem Bogatyni i jego jednostkami organizacyjnymi szansę na pozyskanie różnorodnego wsparcia w realizacji zadań strategicznych.

Zgodność horyzontalna to zgodność niniejszej Strategii z dokumentami planistycznymi samorządu Bogatyni oraz z dokumentami planistycznymi sąsiednich samorządów.

Zgodność horyzontalna i wertykalna nie mogą być traktowane jako warunek wypełniany jednorazowo. Jest to proces, który powinien być realizowany w całym okresie realizacji niniejszej Strategii. Jak już wcześniej wspomniano, podmioty otoczenia są dynamiczne. Dynamiczne są zatem także ich zamierzenia. Niezbędne jest aplikowanie zadań strategicznych Bogatyni do dokumentów planistycznych wyższych rzędów w całym okresie oraz nawiązywanie współpracy w ich realizacji z partnerami horyzontalnymi. Niezbędne jest również okresowe modyfikowanie Strategii w celu uwzględnienia w niej dążeń samorządu gminny.

Fakt, iż Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych spełnia warunek zgodności wertykalnej i horyzontalnej nie oznacza, że została ona podporządkowana treści innych dokumentów planistycznych. Priorytetem były tu bowiem, m. in. koncepcje, uwarunkowania, szanse i zagrożenia dla Bogatyni, będące przedmiotem analizy strategicznej przedstawionej w następnym rozdziale.

II. Część diagnostyczna

2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1 Położenie geograficzne

Gmina i Miasto Bogatynia o powierzchni 59,76 km², jest położone na wysokości 250 - 310 m. n.p.m. i usytuowane w dolinie rzeki Miedzianki w Kotlinie Turoszowskiej otoczonej od południa Górami Łużyckimi, od wschodu Górami Izerskimi, a od północy Wzniosłością Działoszyńską będącą mocno rozczłonkowanym tektonicznie granitowym grzbieciem o wysokości 280 - 350 m n.p.m. Granicę zachodnią gminy stanowi dolina Nysy Łużyckiej.

Krajobraz okolic miasta został już jednak zdeformowany, co jest spowodowane działalnością kopalni i elektrowni Turów. Znikają naturalne formy ustępując miejsca sztucznym, takim jak zwałowiska (o wysokości ponad 100m) powstałe z nagromadzonej ziemi wybranej z odkrywki. Najbardziej rzucającym się w oczy elementem krajobrazu jest jednak sama odkrywka, która na dzień dzisiejszy stanowi jedną z największych "dziur" wykopanych przez człowieka.

Z racji swego położenia Bogatynia stanowi jedną z 43 polskich gmin należących do Euroregionu Nysa. Euroregion położony na styku trzech państw - Niemiec, Czech i Polski - to obszar zajmujący 10,6 tys. km², z czego 37,7% to część polska. Euroregion tworzą trzy samodzielne stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa,
- Regionalne Stowarzyszenia Euroregionu Nysa (strona czeska),
- Komunalne Stowarzyszenie Euroregionu Nysa (strona niemiecka).

Stowarzyszenia te tworzą trójstronną Radę Euroregionu, do polityki której należy przede wszystkim tworzenie dogodnych warunków bezpośredniej współpracy transgranicznej.

2.1.2. Demografia

31 grudnia 2008 roku w Gminie i Mieście Bogatynia zameldowanych było 24 796 osób. W mieście mieszkało 12 105 mężczyzn i 12 691 kobiet. Współczynnik feminizacji, to stosunek liczby kobiet do mężczyzn wynosi 1,05 i jest większy od średniej dla województwa dolnośląskiego.

Jak wynika z danych statystycznych liczba mieszkańców Bogatyni systematycznie maleje. Liczbę mieszkańców w badanym okresie zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007 - 2009

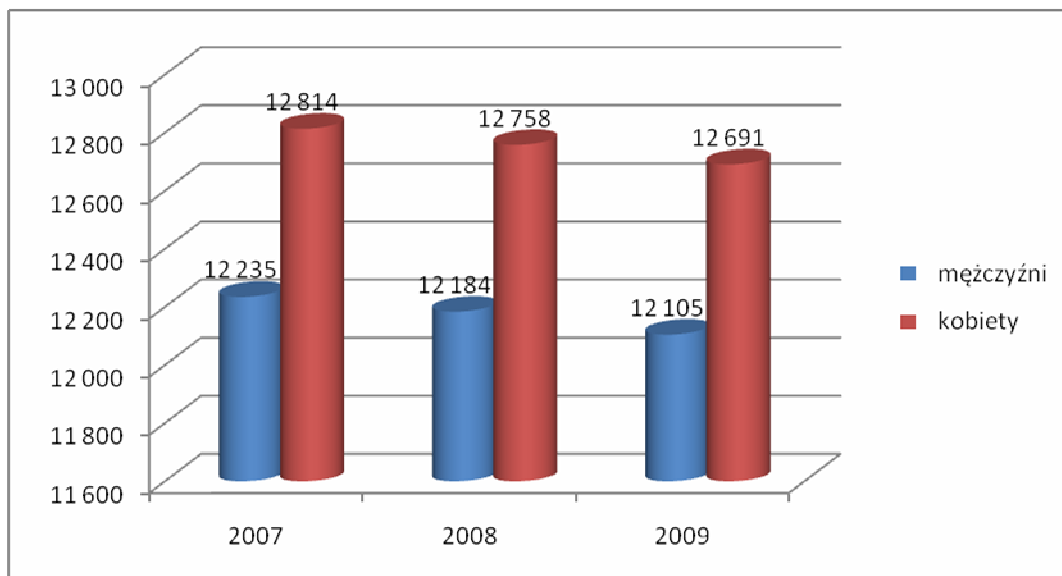
Wyszczególnienie	2007	2008	Zmiana (2007-2008)	2009	Zmiana (2007 - 2009)
ogółem	25 049	24 942	-107	24 796	-253
mężczyźni	12 235	12 184	-51	12 105	-130
kobiety	12 814	12 758	-56	12 691	-123
Ludność na 1 km ²	184	183	-1	182	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS w Warszawie

W roku 2007 Gmina i Miasto Bogatynia liczyły 25 049 mieszkańców, a w roku 2009 ich liczba zmniejszyła się o 253 osoby. Mężczyźni stanowią 48,8% ogólnej liczby ludności, a kobiety 51,2%.

Graficznie strukturę ludności ze względu na płeć prezentuje rysunek poniżej.

Rysunek 1. Struktura ludności Gminy i Miasta Bogatynia z uwzględnieniem płci w latach 2007- 2009

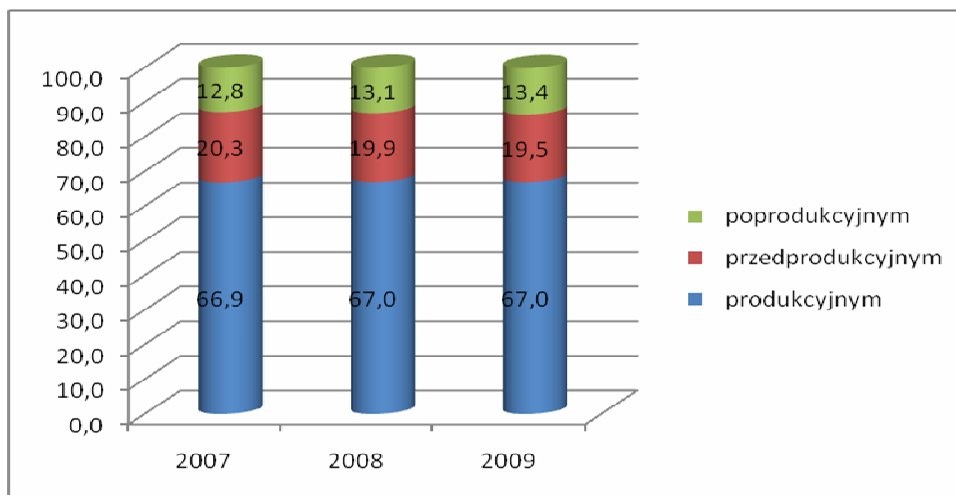

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS w Warszawie

Jak wynika z zaprezentowanych danych, w badanym okresie, w Gminie i Mieście Bogatynia występowała przewaga kobiet.

Na rysunku poniżej zaprezentowano strukturę ludności Gminy i Miasta z uwzględnieniem wieku.

Rysunek 2. Struktura wieku mieszkańców Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS w Warszawie

Z przedstawionych powyżej rysunków, wyraźnie widać, wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym. Natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, na przestrzeni lat 2007 – 2009 maleje, z liczby 7 189 do liczby 5 668, co jest niepokojącym zjawiskiem. Świadczy bowiem o starzeniu się społeczeństwa Gminy i Miasta Bogatyni.

2.1.3. Aktywność zawodowa mieszkańców

W okresie będącym zasadniczym przedmiotem analizy przeciętna stopa aktywności zawodowej wyniosła w Polsce, w populacji 15-64 lata średnio 62,7%, przy czym dla Gminy i Miasta Bogatynia stopa ta wynosiła średnio 56,0 %. To bardzo niski, wręcz za niski poziom, bo nie gwarantujący równomiernego rozłożenia ciężarów fiskalnych a przez to ograniczający dynamikę rozwoju (niska aktywność zawodowa wymusza partycypację środków publicznych w finansowaniu utrzymania osób nieaktywnych, co z kolei wymaga nałożenia odpowiednio wysokich podatków, których ciężar spoczywa na aktywnych zawodowo; opodatkowanie zmniejsza korzyści z bycia aktywnym zawodowo i skłania do wycofywania się z aktywności, a więc zmniejsza podaż pracy).

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę i dynamikę pracujących oraz bezrobotnych z terenu Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007 – 2009.

Tabela 2. Liczba i dynamika pracujących oraz bezrobotnych z terenu Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007 – 2009

Wyszczególnienie	2007	2008	dynamika	2009	dynamika
Pracujący*					
ogółem	10 509	10 091	-4,1%	brak danych-	brak danych-
mężczyźni	7 034	6 760	-4,1%	brak danych--	brak danych-
kobiety	3 475	3 331	-4,3%	brak danych--	brak danych-
Bezrobotni zarejestrowani					
ogółem	1 189	928	-28,1%	1 182	21,49%
bezrobotni mężczyźni	457	383	-19,3%	507	24,46%
bezrobotne kobiety	732	545	-34,3%	675	19,26%

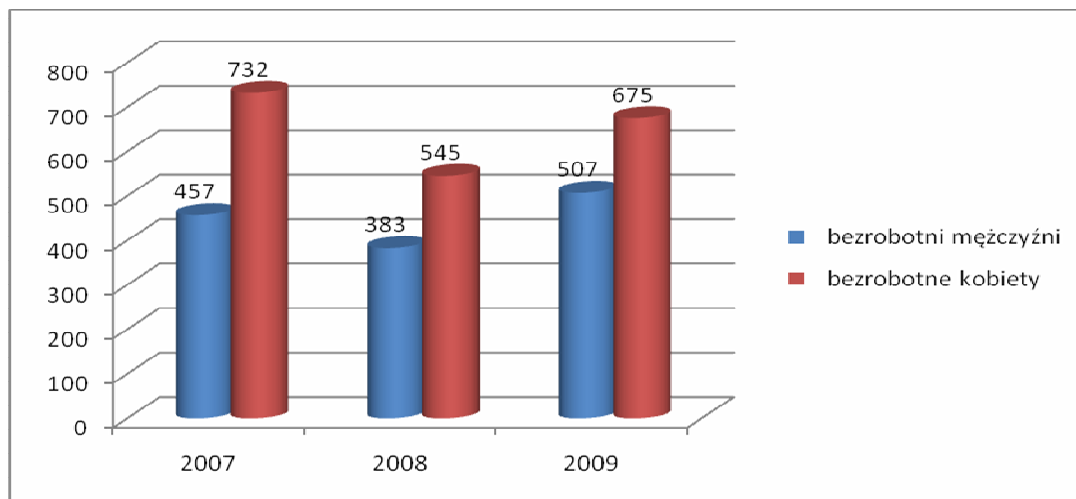
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS w Warszawie

Jak wynika z zaprezentowanych powyżej informacji wyraźnie widoczny jest spadek liczby osób pracujących, zarówno wśród kobiet jak i wśród mężczyzn.

Nieco inaczej w tym okresie przedstawiała się sytuacja osób bezrobotnych. W roku 2008 widać wyraźny spadek liczby bezrobotnych, bo aż o 28,1%, przy czym wśród kobiet spadek ten wynosił 34,3% a wśród mężczyzn 19,3%. W roku 2009 odnotowano jednak szybki wzrost liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego, bo aż o 21,49%, przy czym więcej przybyło bezrobotnych mężczyzn niż kobiet.

Na rysunku poniżej zaprezentowano strukturę bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2007-2009.

Rysunek 3. Struktura bezrobotnych z obszaru Gminy i Miasta Bogatynia zarejestrowanych w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS w Warszawie

Jak widać poziom bezrobocia w Gminie i Mieście Bogatynia, wskazuje tendencję narastającą. Dane te z roku na rok są rosnące. Problem bezrobocia częściej dotyka kobiet niż mężczyzn.

2.1.4. Aktualna sytuacja gospodarcza Gminy i Miasta Bogatynia

Działalność przemysłowa odbiła swe piętno nie tylko na rzeźbie terenu, stosunkach wodnych i klimacie lecz także na szacie roślinnej. Dawniej przeważająca część gminy pokryta była polami uprawnymi, pastwiskami i sadami, a więc terenami rolniczymi. Dziś, kiedy rolnictwem zajmuje się co raz mniejsza liczba mieszkańców, pola i łąki znajdujące się przede wszystkim w północnej części, systematycznie ustępują miejsca zabudowie i lasom. Najbliższa okolica miasta to z wyłączeniem (niestety przeważających) terenów typowo przemysłowych, głównie lasy, bardzo przecież potrzebne w regionie należącym do Czarnego Trójkąta.

Miasto z uwagi na dość luźną zabudowę odziedziczoną po wiejskim charakterze miejscowości przez setki lat, jest również silnie zadrzewione i wraz z wieloma trawnikami, klombami i łąkami ma zielone oblicze, co na pewno sprzyja dobremu samopoczuciu ludności.

Bogatynia znana jest raczej z przemysłu ciężkiego i ewentualnie z nadgranicznego położenia.

Na terenie Gminy i Miasta Bogatynia znajdują się tereny poprzemysłowe. Nieruchomości zabudowane zlokalizowane na tych terenach są w bardzo złym stanie technicznym zagrażającym życiu bądź zdrowiu ludzi. Poza tym część budynków, które zlokalizowane są na obszarze poprzemysłowym została rozebrana bądź jest w trakcie rozbiórki. Zdegradowane, zapomniane tereny, od lat niedoinwestowane wymagają zdecydowanie prac naprawczych, pozwalających tym obszarom na powrót do lat świetności.

Tereny powojenne zlokalizowane na terenie Gminy Bogatynia zostały objęte obszarem wsparcia w programie rewitalizacji. Biorąc pod uwagę fakt włączenia terenów powojennych do

obszaru wsparcia do programu wpisano zadanie pn: "Rewitalizacja byłej strażnicy wojskowej z przeznaczeniem na Wielofunkcyjny Ośrodek Pomocy".

Uwarunkowania naturalne i determinanty ekonomiczne wyznaczają główne kierunki aktywności gospodarczej. Fundamentalną rolę odgrywa przemysł wydobywczy i energetyczny. Stanowi on podstawowe źródło dochodów budżetu gminy i jej mieszkańców. Elektrownia i Kopalnia Węgla Brunatnego „Turów” (PGE) wywierają istotny wpływ nie tylko na sytuację ekonomiczną, ale także na jej charakter, pomniejszając znaczenie innych działów gospodarki. Na terenie miasta i gminy Bogatynia jest zarejestrowanych około 3000 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów jest zarejestrowanych w sektorze handlowym, budowlanym i usługowym.

Ponadto do ważniejszych zakładów pracy należą:

- Bogatyńskie Wodociągi i Oczyszczalnia S.A.,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej – Zakład Budżetowy,
- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej,
- Gminne Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta Sp. z o.o.,
- Gminny Zarząd Mienia Komunalnego Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”.

Największym zakładem pod względem potencjału ekonomicznego oraz zajmowanego obszaru (66 km²) jest PGE Kopalnia Węgla Brunatnego „Turów”.

2.2. Charakterystyka pomocy społecznej w Bogatyni

2.2.1. Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej funkcjonuje od 1990 roku. Swoim działaniem obejmuje gminę Bogatynia. W celu właściwej i sprawnej obsługi świadczeniobiorców teren działania podzielony został na tzw. rejon, które przypisane są pracownikom socjalnym. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej na jednego pracownika socjalnego winno przypadać 2 tys. mieszkańców. Na dzień 31.12.2007r. w ośrodku zatrudnionych było 13 pracowników socjalnych na 25 447 mieszkańców. Zasadniczą strukturę ośrodka pomocy społecznej tworzą pracownicy socjalni pracujący w rejonach opiekuńczych.

Pracownik socjalny ma ważną i odpowiedzialną rolę do spełnienia w procesie decyzyjnym zmierzającym do udzielenia pomocy finansowej lub w postaci pracy socjalnej.

Do zadań pracownika socjalnego należy wspomaganie osób i rodzin wymagających pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, realizowanie świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zadań zleconych gminie.

Realizacja tych zadań odbywa się w formie zasiłków i pomocy w naturze oraz w postaci pracy socjalnej, która zmierza do zaspokojenia takich potrzeb, które nie mogłyby zostać zaspokojone gdyby pozostawić sprawy ich własnemu biegowi. Dotyczą one zarówno problemów bezpośrednio wynikających z przemian społeczno-gospodarczych tj. bezrobocia, bezdomności, ubóstwa. Dotyczą zbiorowości jednostek, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji życiowej z przyczyn osobistych

(utrata bliskiej osoby, śmierć jedyne go żywiciela rodziny, samotność), zdrowotnych (przewlekła choroba, trwałe inwalidztwo) lub społecznych (niemożność, nieumiejętność dostosowania się do wymogów ról społecznych) i prawnych (wejście w konflikt z prawem).

Tym jednostkom pracownik socjalny daje nadzieję na pozytywną zmianę sytuacji, pomagając stworzyć perspektywę lepszego funkcjonowania społecznego. Pomoc ta polega na wsparciu, zrozumieniu (w przypadku np. alkoholika), udzieleniu informacji osobie zdezorientowanej.

Aby działanie pracownika odniosło, czasami długo oczekiwane zmiany, w swojej pracy zawodowej kieruje się:

- 1) zasadą dobra osób i rodzin, którym służy, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia,
- 2) przeciwdziałania praktykom niehumanitarnym i dyskryminującym osobę, rodzinę lub grupę,
- 3) udziela, osobom którym służy, pełnej informacji o przysługujących im świadczeniach i dostępnych formach pomocy,
- 4) jest zobowiązany zachować w tajemnicy informacje uzyskane w toku czynności zawodowych, także po ustaniu zatrudnienia, chyba, że działa to przeciwko dobru osoby lub rodziny,
- 5) jest obowiązany do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Pracownicy socjalni obsługujący rejony tworzą **Dział Pomocy Środowiskowej**.

Wszystkie wnioski mieszkańców gminy dot. udzielenia pomocy finansowej i pomocy niepieniężnej kierowane są do tego działu (sprawy związane ze skierowaniem do domów pomocy społecznej, przyznaniem usług opiekuńczych i inne).

Kolejny dział to **Dział Świadczeń**, w którym opracowuje się i przygotowuje decyzje administracyjne na podstawie, których przyznawana i wypłacana jest pomoc finansowa.

Zasiłki pieniężne przekazywane są na konta technicznie skąd świadczeniobiorca za pomocą karty pobiera pieniądze. Dla osób, którym karta nie została wydana w pierwszym miesiącu świadczenie wysyłane jest przekazem pocztowym, w kolejnych miesiącach według zasad przyjętych. Dział ten zajmuje się również sporządzaniem sprawozdawczości w tym sprawozdawczości elektronicznej zgodnie z wymogami stawianymi w tym zakresie przez Ministerstwo Polityki Społecznej.

Punkt Usług Opiekuńczych zajmuje się świadczeniem pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób samotnych oraz osób, którym rodzina z różnych powodów tej opieki świadczyć nie może. Zakres działania punktu opisany został w dalszej części sprawozdania.

Ponadto w ośrodku utworzone są inne stanowiska pracy niezbędne do właściwego funkcjonowania jednostki (kadry, księgowość). Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku Pomocy Społecznej posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

2.2.2. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin oraz UMGożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin, ich integrację ze środowiskiem oraz zapobiegać powstawaniu trudnych sytuacji życiowych. Potrzeby

osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach finansowych pomocy społecznej. Rodzaj, forma i rozmiar udzielonej pomocy powinny stymulować osobę i rodzinę do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów przy wsparciu ze strony profesjonalistów-pracowników socjalnych.

Podstawowe zasady przyznawania świadczeń określają artykuły 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którymi prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 477 zł,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 351 zł,
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Poza spełnieniem kryterium dochodowego konieczne jest wystąpienie co najmniej jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 pkt 2-15:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Należy zaznaczyć, że wystąpienie ubóstwa jako jedynej przesłanki nie jest wystarczającym powodem do przyznania świadczenia. Pomocy społecznej udziela się po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i wydaniu decyzji administracyjnej.

Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy społecznej, polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,

— rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zadania z zakresu pomocy społecznej są realizowane przez ośrodki pomocy społecznej lub powiatowe centra pomocy rodzinie.

W przypadku Bogatyni zadania gminy w zakresie pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni, natomiast zadania powiatu realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu.

ZADANIA WŁASNE GMINY O CHARAKTERZE OBOWIĄZKOWYM - art. 17 ust. 1 :

— opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

— sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej

— udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,

— przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,

— przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,

— przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,

— przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

— przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,

— opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,

— praca socjalna,

— organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

— prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,

— tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,

— dożywianie dzieci,

— sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

— kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,

— sporządzanie sprawozdawczości w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu

informatycznego.

ZADANIA WŁASNE GMINY -art. 17 ust. 2:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w Narodowym Funduszu Zdrowia,

ZADANIA Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ ZLECONE GMINIE art. 18

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

2.3. Diagnoza problemów społecznych

2.3.1. Problemy i potrzeby klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w terminie 14 dni od daty zgłoszenia w przypadkach szczególnych w ciągu 2 dni. Na podstawie wywiadu środowiskowego ustala się sytuację materialno-bytową osoby/rodziny ubiegającej się o pomoc ustala się przyczyny tej sytuacji a także przy udziale wnioskodawcy opracowuje się plan pomocy, który po zatwierdzeniu przez kierownika i wydaniu decyzji administracyjnej jest realizowany.

Jak już powiedziano na wstępie pomocy społecznej udziela się w przypadku stwierdzenia, że w danej rodzinie czy u osoby występuje określona dysfunkcja oraz spełnione jest kryterium dochodowe.

W latach 2007-2009 z różnych form świadczeń z zakresu pomocy społecznej skorzystało średnio 1358 środowisk (pod tym pojęciem należy rozumieć samotne osoby lub rodziny), w których żyje 3 780 osób.

W tabeli zamieszczono informacje dotyczące dzietności rodzin objętych pomocą społeczną.

Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Rodziny ogółem	1503	1254	1170
Rodziny z 1 dzieckiem	229	208	207
Rodziny z 2 dzieci	170	171	179
Rodziny z 3 dzieci	84	74	80
Rodziny z 4 dzieci	27	36	37
Rodziny z 5 dzieci	12	14	11
Rodziny z 6 dzieci	6	9	7
Rodziny z 7 i więcej dzieci	8	6	3
Razem rodziny z dziećmi	536	518	524
Rodziny bez dzieci	967	736	646
Rodziny niepełne ogółem	238	231	248
Rodziny emerytów i rencistów	342	277	250

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Jak wynika z zaprezentowanych informacji liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej badanym okresie malała, w roku 2007 z pomocy korzystało 1503 rodziny, z czego 536 to rodziny z dziećmi, 238 to rodziny niepełne a 342 to rodziny emerytów i rencistów. W roku 2008 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała do 1254, z czego 518 to rodziny z dziećmi, 736 to rodziny bez dzieci, a 277 to rodziny emerytów i rencistów.

W roku 2009 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wynosiła 1170, z czego 524 to rodziny z dziećmi (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 6 rodzin), 646 to rodziny bez dzieci, a 250 to rodziny emerytów i rencistów.

Ogółem, w badanym okresie liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 22,15%, czyli o 333 rodziny.

Tabela poniżej prezentuje liczbę rodzin objętych pomocą społeczną.

Tabela 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	278	183	175
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	3089	2464	1827
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	1100	205	295

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Rodziny, które w latach 2007 - 2009 korzystały z pomocy społecznej borykały się z wieloma problemami, powodującymi ich dysfunkcyjność. Większość z nich zmagą się z kilkoma problemami jednocześnie, co ilustruje poniższe zestawienie.

Tabela 5. Powody trudnej sytuacji życiowej

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Ubóstwo	950	644	772
Bezrobocie	841	668	600
Długotrwała lub ciężka choroba	430	402	199
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	400	199	128
Niepełnosprawność	303	291	173
Alkoholizm	121	77	39
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	99	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	32	23	25
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	36	31
Bezdomność	24	15	33
Narkomania	23	10	14
Zdarzenie losowe	7	13	8
Przemoc w rodzinie	4	2	6
Sieroctwo	0	1	0

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Najliczniejszą grupę rodzin zgłaszających się o pomoc stanowią, te u których głównym problemem jest bezrobocie. Bezrobotni zgłaszający się do ośrodka kierują się różnymi pobudkami. Można wśród nich wyróżnić grupę, która nie chce podjąć pracy, dokładając wszelkich starań, aby

uzyskać zaświadczenia o niezdolności do pracy, braku miejsc pracy i na tej podstawie wyłudzić świadczenia pieniężne.

Dominuje u nich postawa roszczeniowa oraz niechęć do podjęcia jakichkolwiek działań w celu poprawienia swojej sytuacji. Trudna jest również współpraca z bezrobotnymi powracającymi z zakładów karnych. Są to przeważnie zdesperowani alkoholicy, bez zawodu, bez prawa do zasiłku.

Przeważnie osoby samotne, rozwiedzione, mieszkające w złych warunkach lokalowych. Aby zdobyć środki do życia nie stronią od kradzieży.

Najbardziej skutki bezrobocia odczuwają ludzie, którzy do niedawna pracowali, potrafili zabezpieczyć byt sobie i rodzinie. Utrata pracy i dochodów radykalnie zmienia ich sytuację. Zwrócenie się o wsparcie do ośrodka jest dla nich upokarzające.

Zazwyczaj zgłaszają się w ostateczności, kiedy nie widzą innych możliwości uzyskania pracy, są aktywni w jej poszukiwaniu.

Bardzo liczną grupę stanowią rodziny, gdzie problemem jest długotrwała choroba członka rodziny. Wśród dzieci, są to choroby związane z układem oddechowym, wszelkiego rodzaju alergię. U dorosłych również choroby układu oddechowego, choroby nowotworowe, miażdżyca, zaburzenia psychiczne. Udzielanie wsparcia dla grupy osób z problemem alkoholowym jest bardzo trudne, gdyż w znacznym stopniu zależne jest od cech osobowościowych osoby wspomaganego oraz od wspomagającego.

Wielu alkoholików nie przyznaje się do swojego nałogu, wielu z nich uważa, że nie ma problemu. Nieliczni wyrażają zgodę na podjęcie jakiegokolwiek próby pomocy samemu sobie. Na próby pomocy w zakresie leczenia alkoholicy najczęściej reagują gniewem i złością, a pracownik socjalny odbierany jest, jako osoba szkodząca.

Pomocą finansową objęta jest również grupa rodzin niepełnych i wielodzietnych, które to w szczególności dotkliwie odczuwają niedostatek, a spowodowane jest to brakiem miejsc pracy, uzależnieniem alkoholowym członków rodziny (często obojga rodziców), niskim poziomem intelektualnym rodziców, brakiem właściwych wzorców postępowania. Z doświadczenia i długotrwałej pracy ośrodka wiadomo, iż powyżej wymienionym osobom trudno jest „wyjść” z kręgu klientów ośrodka, gdyż z reguły są to osoby o niskich predyspozycjach zawodowych, a często też pozbawione motywacji do zmiany swojej sytuacji bytowej. Do pomocy społecznej zgłaszają się kolejne pokolenia, które pierwsze kroki kierują po zasiłki pieniężne.

2.3.2. Wykorzystanie środków oraz formy świadczeń realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej w latach 2007-2009

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej w istotny sposób ograniczyła katalog świadczeń pieniężnych(art. 36 pkt 1) i obecnie realizowane są następujące formy pomocy:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe,
- zasiłki i pożyczki na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc dla rodzin zastępczych,

Rozszerzona została natomiast lista świadczeń i usług o charakterze pozamaterialnym(art. 36 pkt 2), do których należy:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie ,
- usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domach pomoc społecznej,

2.3.2.1. Zadania zlecone

Zasiłki stałe należą do zadań zleconych

Zasiłek stały przyznawany był:

• **osobom samotnie gospodarującym**, które są całkowicie niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej.

W ogólnej liczbie 175 osób objętych tą formą pomocy osób samotnych było 126 zamieszkujące w środowisku ale również pacjenci Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Sieniawce oraz mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Opolnie Zdrój oraz w Zgorzelcu;

• **osobom pozostającym w rodzinie** niezdolnym do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa jeżeli jej dochód jak również dochód na osobę były niższe od dochodu kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

W ogólnej liczbie 175 osób objętych tą formą pomocy było 49 osób.

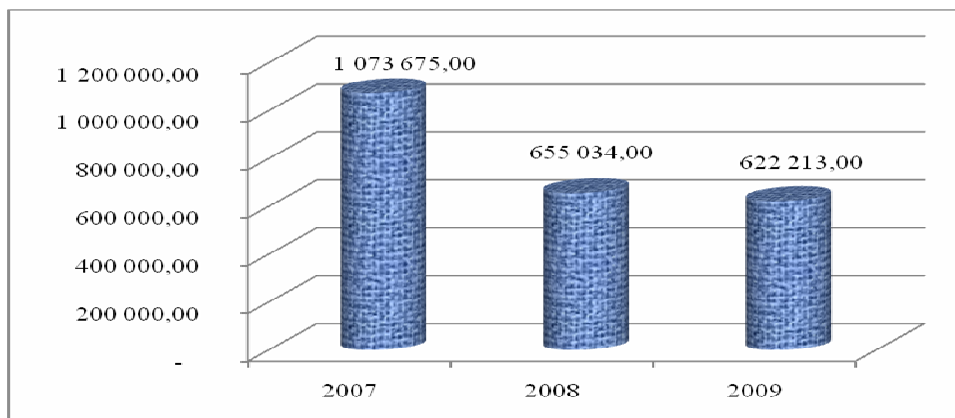
Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano świadczenia, kwota przyznanych świadczeń oraz średnia kwota świadczeń na osobę w latach 2007-2009

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2007	2008	2009
Zasiłki stałe ogółem	175	179	171
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiolową lub ekologiczną	99	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5	4	5
Razem	279	183	176
	Kwota wypłaconych świadczeń		
Zasiłki stałe ogółem	605 313,00	611 673,00	577 637,00
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiolową lub ekologiczną	419 362,00	-	-
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	49 000,00	43 361,00	44 576,00
Razem	1 073 675,00	655 034,00	622 213,00
	Kwota wypłacona na osobę		
Zasiłki stałe ogółem	3 458,93	3 417,17	3 377,99
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiolową lub ekologiczną	4 235,98		-
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	9 800,00	10 840,25	8 915,20
Razem	3 848,30	3 579,42	3 535,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji OPS w Bogatyni

Zasiłek celowy i celowy specjalny przyznaje się w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby życiowej. W szczególności może być przyznany na pokrycie kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych napraw i remontu a także kosztów pogrzebu. Pomocy udzielono dla 1 031 rodzin, w których zamieszkuje 3 100 osób.

Rysunek 4. Kwota przyznanych świadczeń w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji OPS w Bogatyni.

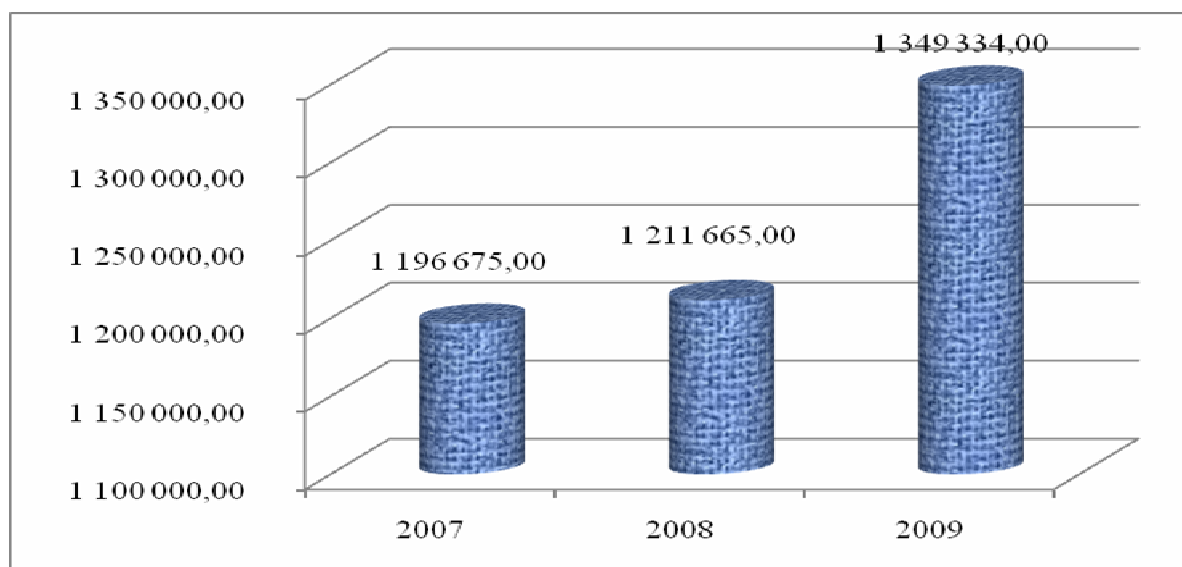
2.3.2.2. Zadania własne gmin

Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawany jest w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Wysokość zasiłku zależna jest od dochodu osoby/rodziny. Czasookres świadczenia ustala się indywidualnie na podstawie okoliczności sprawy. Wysokość zasiłku miesięcznie nie może być niższa niż 20zł. Pomocy w formie zasiłku okresowego udzielono dla 625 rodzin, w których zamieszkuje 1 423 osoby.

Na rysunku zaprezentowano wartość zasiłków okresowych wypłaconych w latach 2007 – 2009.

Rysunek 5. Wartość zasiłków okresowych ogółem w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Jak wynika z zaprezentowanych danych, wartość wypłaconych zasiłków wzrosła w badanym okresie. W roku 2007 wypłacono 1196 675,00 zł, a już w roku 2009 wartość wypłaconych zasiłków wzrosła do kwoty 1 349 334,00 zł.

W tabeli poniżej zaprezentowano powody przyznawania zasiłków okresowych w latach 2007 – 2009.

Tabela 7. Powody przyznawania zasiłków okresowych w latach 2007-2009 prezentuje tabela poniżej.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenia		
	2007	2008	2009
Zasiłki okresowe przyznane z powodu bezrobocia	595	445	545
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	20	35	20
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	10	8	2
Razem	625	488	567
Kwota wypłaconych świadczeń			
Zasiłki okresowe przyznane z powodu bezrobocia	1 179 248,00	1 181 311,00	1 329 528,00
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	11 807,00	25 874,00	18 706,00
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	5 620,00	4 480,00	1 100,00
Razem	1 196 675,00	1 211 665,00	1 349 334,00
Średnia kwota wypłaconych świadczeń na osobę			
Zasiłki okresowe przyznane z powodu bezrobocia	1 981,93	2 654,63	2 439,50
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	590,35	739,26	935,30
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	562,00	560,00	550,00
Razem	1 914,68	2 482,92	2 379,78

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Jak wynika z danych zaprezentowanych w tabeli w roku 2007 przyznano 595 zasiłków z powodu bezrobocia, w kolejnym roku liczba tego rodzaju zasiłków zmniejszyła się o 150, ale już w roku 2009 liczba osób, które otrzymała zasiłek z powodu bezrobocia wzrosła o 100 osób.

Wartość wypłaconych zasiłków z powodu bezrobocia wzrosła w 2008 roku o 0,17 % w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2009 wartość wypłaconych zasiłków wzrosła o 12,74 % w stosunku do

roku 2007. Średnioroczny zasiłek na osobę w 2007 roku wynosił 1981,93 zł, w roku 2008 – 2654,63 zł na osobę a w roku 2009 zmniejszył się do 2439,50 zł/osobę/

Z powodu długotrwałej choroby w roku 2007 wypłacono zasiłki 20 osobom, a w roku 2008 35 osobom. W roku 2009 liczba osób otrzymująca zasiłek z powodu długotrwałej choroby spadła do 20 osób.

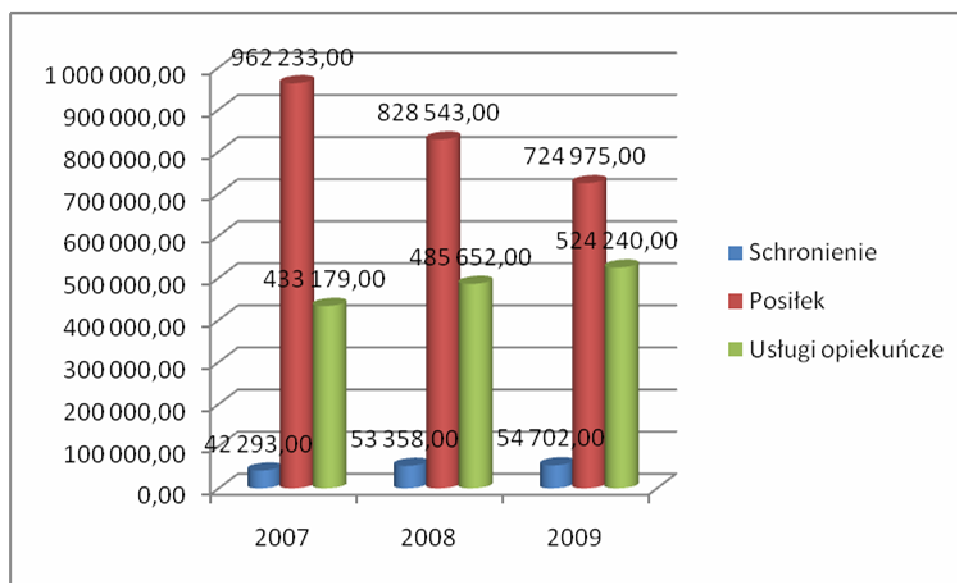
Wartość wypłaconych zasiłków z powodu długotrwałej choroby wzrosła w 2008 roku o 119,14% w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2009 wartość wypłaconych zasiłków wzrosła o 58,43% w stosunku do roku 2007. Średnioroczny zasiłek na osobę w 2007 roku wynosił 590,35 zł, w roku 2008 – 739,26 zł na osobę a w roku 2009 wzrósł do 935,30 zł/osobę.

Z powodu niepełnosprawności w 2007 roku zasiłki otrzymało 10 osób, a w roku 2008 – 8 osób, w roku 2009 już tylko 2 osoby.

Wartość wypłaconych zasiłków z powodu niepełnosprawności zmniejszyła się w 2008 roku o 20,28% w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2009 wartość wypłaconych zasiłków zmalała o 80,43% w stosunku do roku 2007. Średnioroczny zasiłek na osobę w 2007 roku wynosił 562,00 zł, w roku 2008 – 560,00 zł na osobę a w roku 2009 - 550,00 zł/ na osobę.

Na rysunku poniżej zaprezentowano wartość udzielonej pomocy rzeczowej w latach 2007-2009.

Rysunek 6. Wartość udzielonej pomocy rzeczowej w latach 2007-2009

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

W roku 2007 udzielono pomocy rzeczowej w kwocie 1437705,00 zł, z czego 42 293,00 zł przeznaczono na schronienie, 962 233,00 zł przeznaczono na posiłki, a 433 179,00 zł na usługi opiekuńcze.

W roku 2008 udzielono pomocy rzeczowej w kwocie 1 367 553,00zł, z czego 53 358,00 zł przeznaczono na schronienie, 828 543,00 zł przeznaczono na posiłki, a 485 652,00zł na usługi opiekuńcze.

W roku 2009 udzielono pomocy rzeczowej w kwocie 1 303 917,00 zł, z czego 54 702,00zł przeznaczono na schronienie, 724 975,00zł przeznaczono na posiłki, a 524 240,00 zł na usługi opiekuńcze.

W badanym okresie wyraźnie widoczny jest wzrost wypłaconych kwot przeznaczonych na schronienie. W okresie 2007 – 2009 – wartość kwot na ten cel wzrosła o 29,34%.

Podobnie sytuacja wygląda w zakresie usług opiekuńczych, gdzie wartość wypłaconych kwot w badanym okresie wzrosła o 21,02%.

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę osób, którym przyznano pomoc rzeczową oraz wartość wypłaconych kwot.

Tabela 8. Liczba osób, którym przyznano pomoc rzeczową oraz wartość wypłaconych kwot w latach 2007-2009

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Liczba osób którym przyznano pomoc rzeczową			
Schronienie	25	15	22
Posiłek	1654	1314	1153
Usługi opiekuńcze	126	142	147
Razem	1805	1471	1322
Wartość pomocy			
Schronienie	42 293,00	53 358,00	54 702,00
Posiłek	962 233,00	828 543,00	724 975,00
Usługi opiekuńcze	433 179,00	485 652,00	524 240,00
Razem	1 437 705,00	1 367 553,00	1 303 917,00
Średnia kwota wypłaconej pomocy rzeczowej na osobę			
Schronienie	1 691,72	3 557,20	2 486,45
Posiłek	581,76	630,55	628,77
Usługi opiekuńcze	3 437,93	3 420,08	3 566,26
Razem	796,51	929,68	986,32

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - jest to świadczenie przysługujące na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej i może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego. W takim przypadku może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi.

Sprawienie pogrzebu następuje poprzez udzielenie rodzinie zmarłego zasiłku celowego na pokrycie kosztów lub pokrycie pełnych kosztów w przypadku bezdomnych czy samotnych.

Inne zasiłki celowe i w naturze - to świadczenia przysługujące na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej i mogą być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo

rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Tabela 9. Liczba osób, którym przyznano świadczenia oraz wartość wypłaconych świadczeń w latach 2007-2009

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
Liczba osób którym przyznano świadczenia			
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	7	6	4
Sprawianie pogrzebu	15	10	9
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	1031	875	914
Razem	1053	891	927
Wartość przyznanej pomocy			
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	6 800,00	30 820,00	2 900,00
Sprawianie pogrzebu	29 692,00	22 610,00	22 111,00
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	820 490,00	790 393,00	745 832,00
Razem	856 982,00	843 823,00	770 843,00
Średnia kwota na osobę			
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	971,43	5 136,67	725,00
Sprawianie pogrzebu	1 979,47	2 261,00	2 456,78
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem	795,82	903,31	816,01
Razem	813,85	947,05	831,55

Źródło: Opracowanie na podstawie dokumentacji OPS Bogatynia

Jak wynika z przedstawionych w tabeli informacji, w roku 2007 średniorocznie na osobę, na zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego wydatkowano 971,43 zł. W roku 2008 kwota ta wzrosła do poziomu 5 136,67 zł a w roku 2009 spadła do poziomu 725,00 zł na osobę.

2.4. Wyniki badania ankietowego

2.4.1. Metodologia badań i charakterystyka badanej populacji

Analiza problemów społecznych Gminy i Miasta Bogatynia została dokonana podczas analizy materiału statystycznego, przeprowadzonych badań oraz informacji i sprawozdań udostępnionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni. Na tej podstawie wyłoniono kilka zasadniczych obszarów problemowych wymagających uwagi i zaplanowania działań naprawczych, są to – według kryterium istotności z punktu widzenia społeczności lokalnej – kwestie związane z:

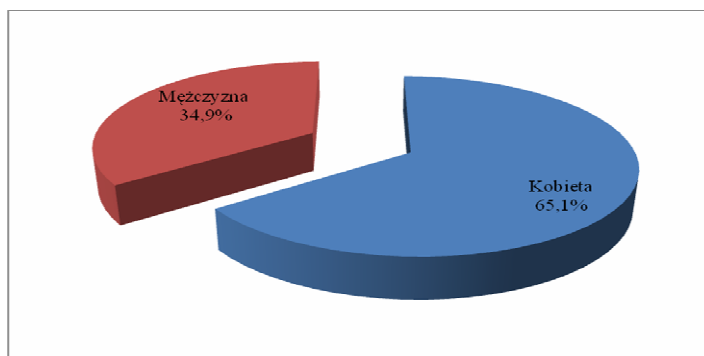
1. problemami społecznymi rodzin,
2. problem bezdomności,
3. problemami społecznymi dzieci i młodzieży,
4. problemy w obszarze opieki zdrowotnej,
5. problemy społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,
6. problemy społeczne w obszarze edukacji, kultury i sportu
7. problemy bezpieczeństwa.

Informacji na temat problemów dotyczących społeczności Bogatyni dostarczyło również badanie ankietowe realizowane przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. W badaniu ankietowym wzięło udział 713 respondentów, co daje 2,87% całej populacji. Próba została dobrana w sposób celowy: klienci i pracownicy jednostek samorządowych, podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej w Bogatyni, przedsiębiorcy oraz młodzież. Próba nie była reprezentatywna i wyników badań nie możemy uogólniać na ogół mieszkańców Bogatyni, badania te dają jednak pewien obraz opinii mieszkańców na temat problemów społecznych miasta.

Respondenci – mieszkańcy Gminy i Miasta Bogatynia, zostali poproszeni o wskazanie problemów społecznych występujących w mieście. Odpowiadali również na pytanie czy działania podejmowane w celu rozwiązywania problemów społecznych są ich zdaniem wystarczające. W dalszej części ankiety respondenci proszeni byli o wskazanie działań naprawczych, które ich zdaniem doprowadzą do likwidacji lub zmniejszenia tych problemów (ankieta w Załączniku).

Strukturę płci i strukturę wiekową respondentów zaprezentowano na rysunkach poniżej.

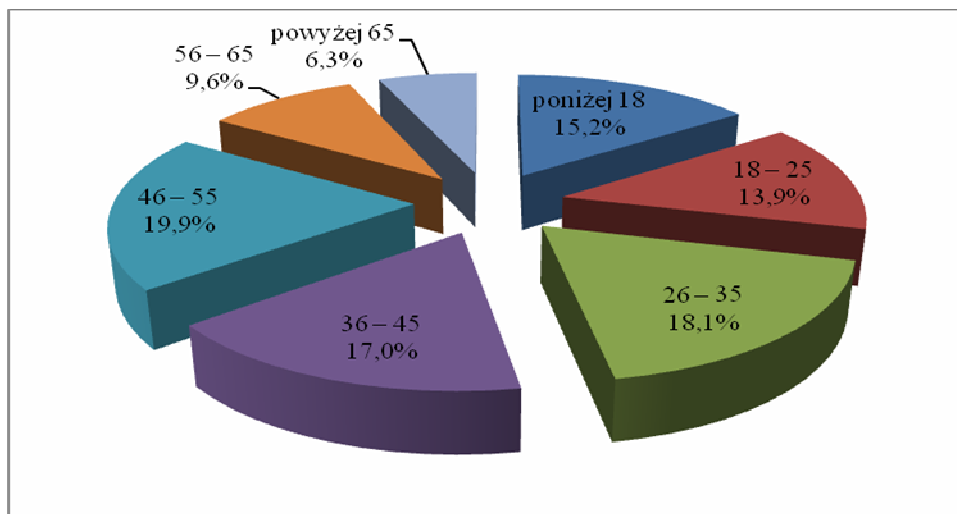
Rysunek 7. Struktura płci badanych mieszkańców Bogatyni

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

W ankiecie wzięło udział 65,1% kobiet oraz 34,9% mężczyzn.

Rysunek 8. Struktura wiekowa badanych

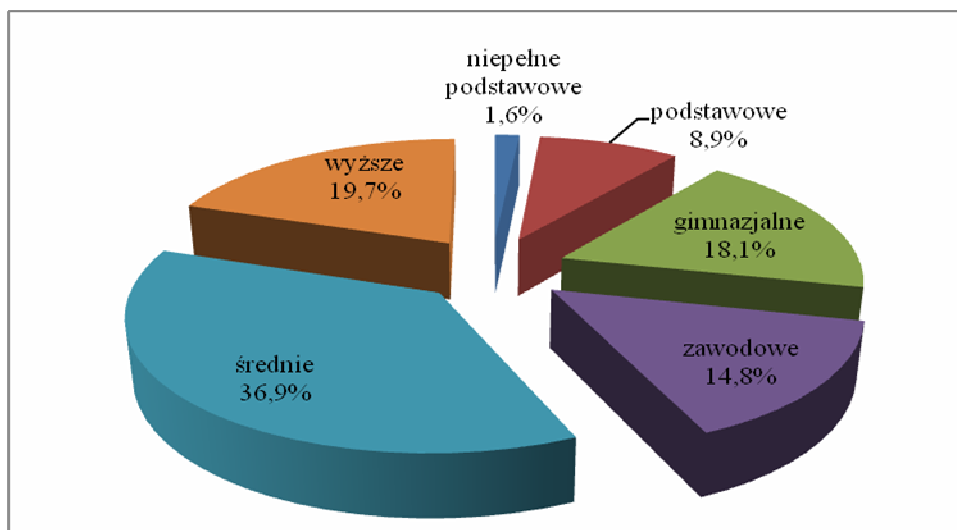

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Największą grupą mieszkańców biorącą udział w ankiecie były osoby w wieku 46-55 lat, stanowiły one 19,9% badanych. Osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat stanowiły – 17,0% badanych. Mieszkańcy Bogatyni w wieku 26-35 lat stanowiły 18,1% respondentów. Młodzież poniżej 18-tego roku życia stanowiła 15,2% mieszkańców. Najmniejszą grupą wiekową były osoby starsze, powyżej 65 lat, stanowiły one 6,3% badanych.

Dane zawarte w metryczce dały pogląd na wykształcenie badanych mieszkańców Bogatyni. Wyniki zaprezentowano na rysunku poniżej.

Rysunek 9. Struktura wykształcenia respondentów

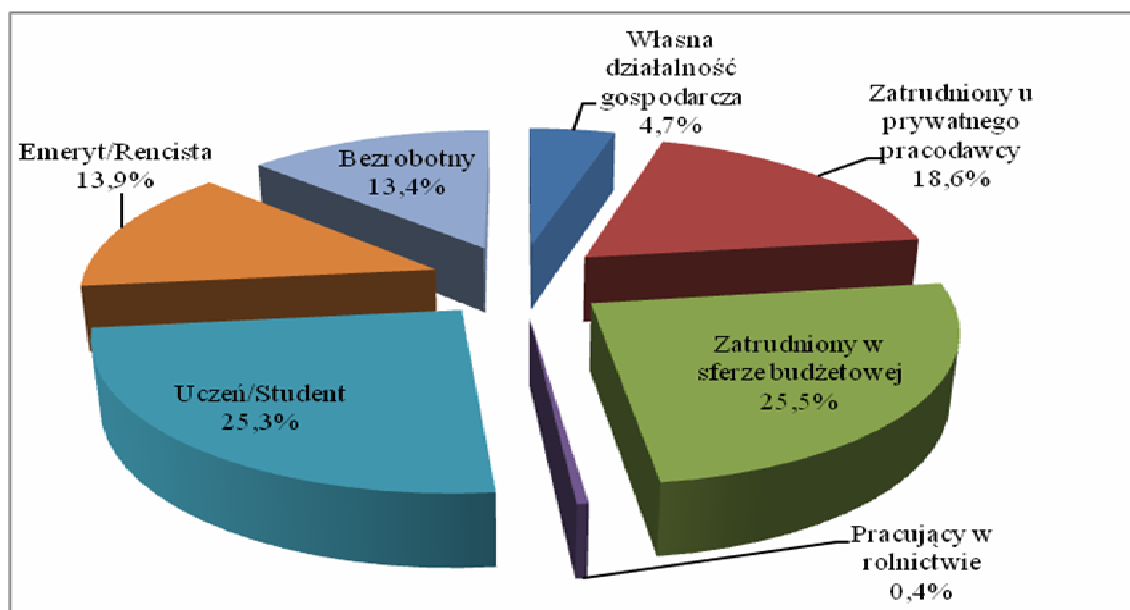

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Największą grupę badanych stanowiły osoby z wykształceniem średnim – 36,9%. Mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym to 19,7% respondentów, a osoby z wykształceniem gimnazjalnym 18,1%. Najmniej osób legitymowało się wykształceniem niepełnym podstawowym – 1,6% oraz z wykształceniem podstawowym – 8,9%. Mieszkańcy z wykształceniem zawodowym to grupa – 14,8%.

Ankieta dała informacje na temat statusu badanych na rynku pracy. Wyniki prezentuje rysunek poniżej.

Rysunek 10. Struktura respondentów pod względem statusu na rynku pracy

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Wśród badanych największą grupę stanowiły osoby zatrudnione w sferze budżetowej – 25,5%. Równie liczną grupę stanowili uczniowie i studenci – 25,3%. Dzięki dużej liczebności młodzieży biorącej udział w badaniu ankietowym, otrzymano istotne informacje dotyczące problemów społecznych z jakimi ta grupa się boryka. 18,6% to osoby zatrudnione u prywatnego pracodawcy. Osoby bezrobotne stanowiły 13,4% respondentów. Osoby prowadzące własną działalność gospodarczą stanowiły 4,7% badanych. Osoby przebywające na rencie lub emeryturze stanowiły - 13,9%

Ankietowani stanowili próbkę reprezentującą mieszkańców Gminy i Miasta Bogatynia w każdym przedziale wiekowym, o różnym statusie na rynku pracy oraz reprezentujących wszystkie poziomy wykształcenia. Dzięki tak dobranej grupie respondentów uzyskano pogląd na aktualne problemy społeczne istniejące na terenie Bogatyni, z jakim borykają się mieszkańcy wszystkich grup społecznych. Każda z grup, dzięki pytaniom otwartym zawartym w ankiecie miała możliwość wypowiedzenia się co do sposobu rozwiązywania istniejących problemów, jak również miała

możliwość naświetlenia problemów ukrytych, które utrudniają normalne funkcjonowanie w społeczeństwie.

2.4.2. Problemy społeczne rodzin

Zdefiniowane problemy priorytetowe:

1. Zaburzenia funkcjonowania systemu rodzinnego (nieporadność życiowa, ubóstwo, alkoholizm, narkotyki, bezradność opiekuńczo-wychowawcza),
2. Osłabienie więzi społecznych (zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami),
3. Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego.

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, której celem jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych jej członków, a w szczególności dzieci. Jej prawidłowe funkcjonowanie ma istotny wpływ na właściwe funkcjonowanie środowiska lokalnego. W Bogatyni jest wiele rodzin dysfunkcyjnych, które nie są zdolne do stworzenia właściwych warunków socjalno-bytowych i opiekuńczo-wychowawczych oraz nie wypełniają podstawowych funkcji rodziny.

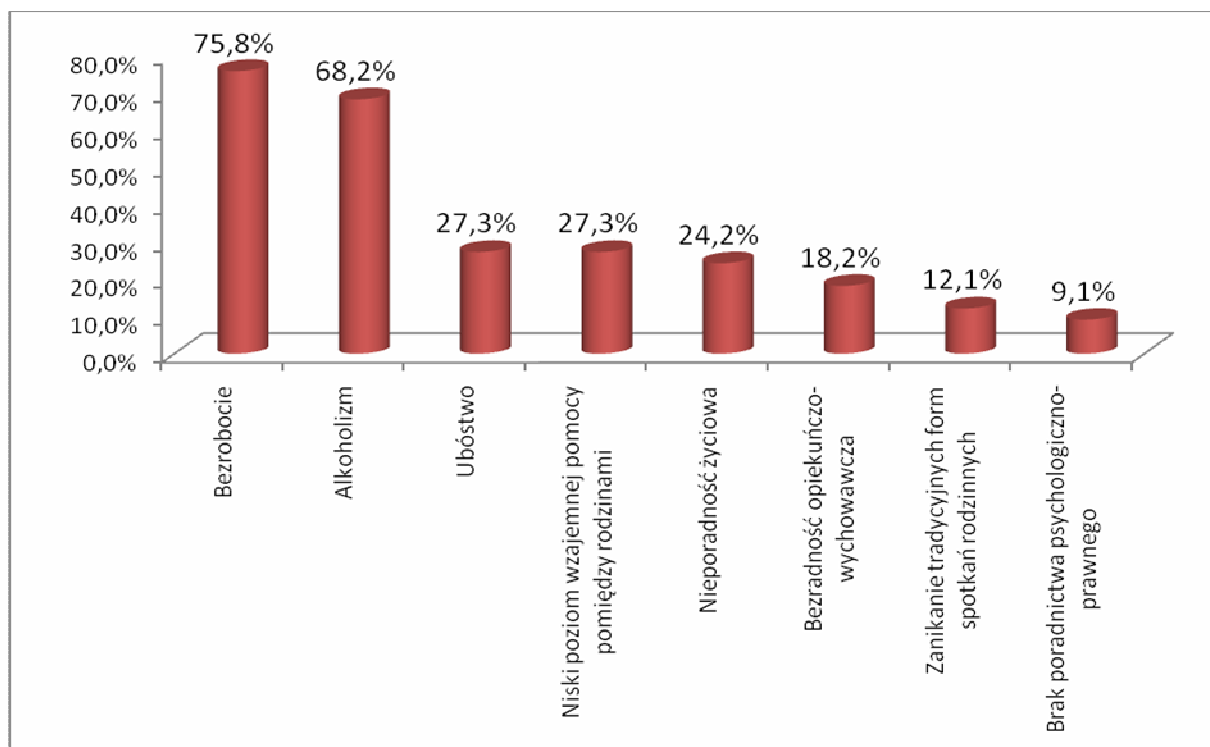
Skrajnym przypadkiem rodzin dysfunkcyjnych są rodziny patologiczne, które stanowią zagrożenie dla istniejącego układu społecznego z kilku powodów:

- dorośli członkowie często wchodzą w konflikt z prawem,
- odrzucane są podstawowe wartości i normy społeczne,
- dzieciom przekazywane są negatywne normy i wartości,
- dzieci uczą się dewiacyjnych i przestępczych zachowań.

Bardzo często w takich rodzinach dochodzi do aktów przemocy. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Pytanie pierwsze ankiety brzmiało: „Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?” W pytaniu tym, respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź. Odpowiedzi zaprezentowane zostały na rysunku poniżej.

Rysunek 11. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Ja wynika z opinii ankietowanych, największym problemem gminy jest bezrobocie, takiej odpowiedzi udzieliło 540 osób tj. 75,8% badanych. Drugim istotnym problemem w opinii mieszkańców Gminy i Miasta jest alkoholizm – 68,2% odpowiedzi (486 osób). Pozostałe problemy takie jak ubóstwo, niski poziom wzajemnej pomocy czy nieporadność życiowa to problemy, które zauważa mniej niż 30% mieszkańców. Najmniejszym spośród wymienionych problemów, jawi się brak poradnictwa psychologiczno – prawnego – jest to problem, który spostrzega 9,1% (65 osób).

Na pytanie otwarte uzyskano niewiele odpowiedzi, jednak przeważające to: brak zainteresowania dziećmi ze strony rodziców, duża biurokracja, niepełnosprawność, konflikty międzyludzkie, pasożytnictwo i lenistwo niektórych obywateli.

Jedną z głównych przyczyn powstawania problemów wśród rodzin jest bezrobocie. Obecnie problem bezrobocia jest jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata. Jego poziom jest jedną z podstawowych miar niesprawności systemu społeczno - gospodarczego, a swym szerokim spektrum problem ten obejmuje wiele płaszczyzn życia.

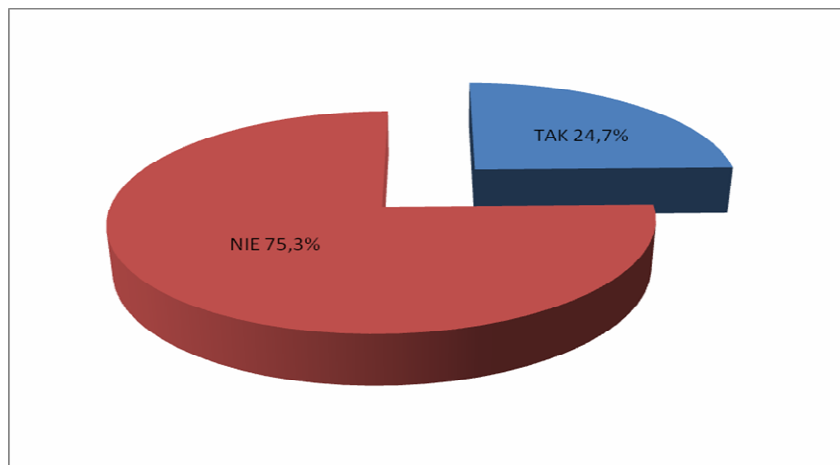
Polityka rynku pracy przyjmuje dwie formy działań walki z bezrobociem:

- aktywnej polityki rynku pracy, polegające na stosowaniu konkretnych metod i środków w celu aktywizacji postaw na rynku pracy, między innymi przez: specjalne programy, szkolenia, doradztwo, pożyczki, staże, roboty publiczne, prace interwencyjne oraz inne programy wspierające zatrudnienie,

- pasywnej polityki rynku pracy, która polega na wypłacie zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych. Celem tych działań jest zapewnienie osłony socjalnej.

Pytanie nr 5 dostarczyło informacji czy respondenci są zarejestrowani w Urzędzie Pracy, a jeśli tak to z jakich instrumentów korzystali, co Urząd Pracy oferuje osobom bezrobotnym w Bogatyni.

Rysunek 12. Liczba osób zarejestrowanych w PUP

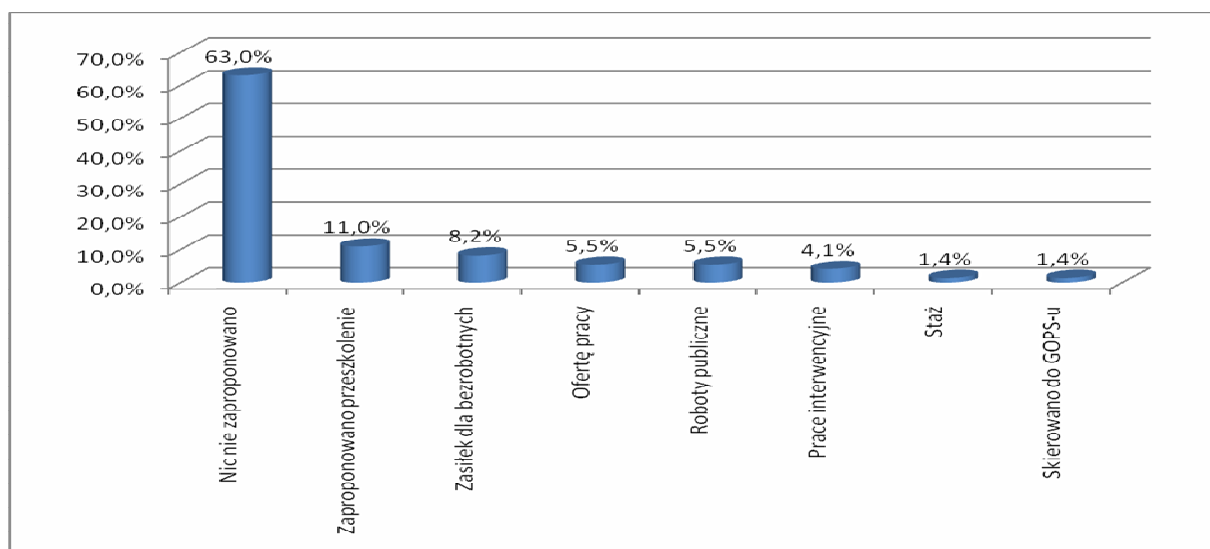

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Z odpowiedzi wynika, że tylko 24,7% osób jest zarejestrowanych w PUP.

Osoby zarejestrowane w Urzędzie Pracy udzieliły odpowiedzi dotyczących oferowanych form wsparcia.

Rysunek 13. Odpowiedź na pytanie: „Czy zaproponowano Panu/Pani przez Urząd Pracy jakąś z wymienionych form przeciwdziałaniu bezrobociu?”

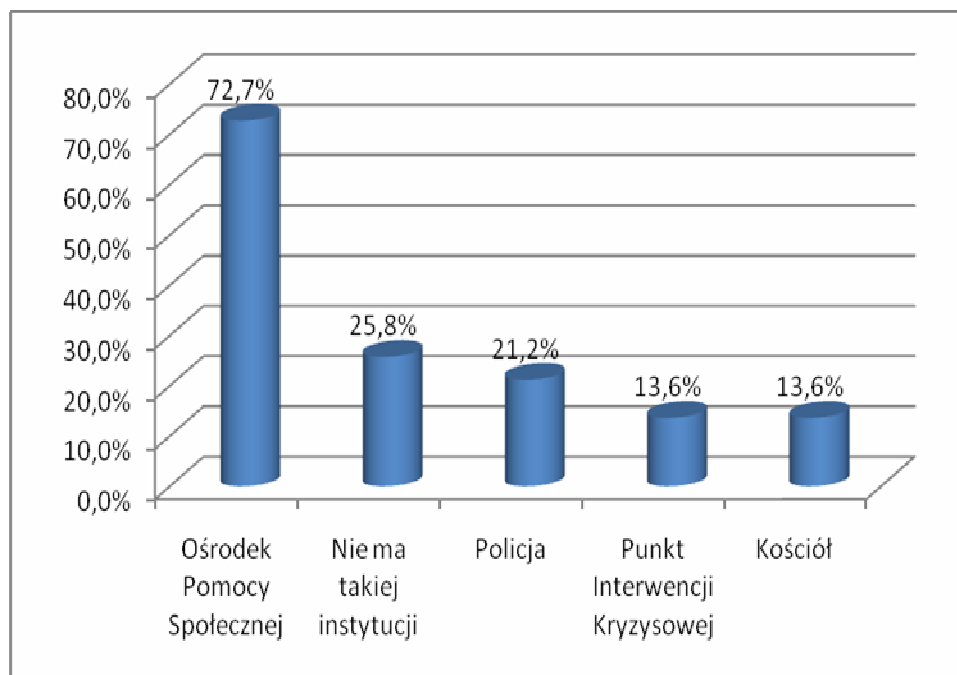

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Jak informują badani, aż 63,0% nie otrzymało żadnych propozycji wsparcia. Największa liczba osób (11,0%) deklaruje, że korzystała ze szkoleń oferowanych przez Urząd oraz z zasiłku dla bezrobotnych (8,2%). Spośród wszystkich badanych tylko 5,5% otrzymało ofertę pracy, a 1,4 % skierowano do OPS-u i tyle samo skierowano na staż.

W kolejnym pytaniu respondenci udzielali odpowiedzi na pytanie: „Gdzie według Pana/Pani mieszkańcy mogą zgłaszać się ze swoimi problemami?”

Rysunek 14. Odpowiedzi na pytanie: „Gdzie według Pana/Pani mieszkańcy mogą zgłaszać się ze swoimi problemami?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Jak wynika z odpowiedzi mieszkańcy Gminy i Miasta Bogatynia uważają, że najważniejszą instytucją do której mogą zgłaszać się z problemami jest Ośrodek Pomocy Społecznej, co świadczy iż w OPS-sie pokładają największe nadzieje na pomoc i rozwiązanie swojej obecnej sytuacji życiowej. Takiej odpowiedzi udzieliło aż 72,7% badanych (519 osób). Na drugim miejscu jako instytucja wspierająca mieszkańców w ich problemach, według 21,2% mieszkańców (151 osób) jawi się policja. Kościół oraz punkt interwencji kryzysowej otrzymał po 13,6% odpowiedzi. Bardzo niepokojącym sygnałem jest, iż 25,8% czyli 184 osoby uważają, że w Bogatyni nie ma takiej instytucji, która byłaby pomocna w rozwiązywaniu problemów mieszkańców. Osoby te uważają, iż z problemami mogą się zwracać wyłącznie do rodziny oraz przyjaciół, o czym informowały w pytaniu otwartym.

2.4.3. Problem bezdomności

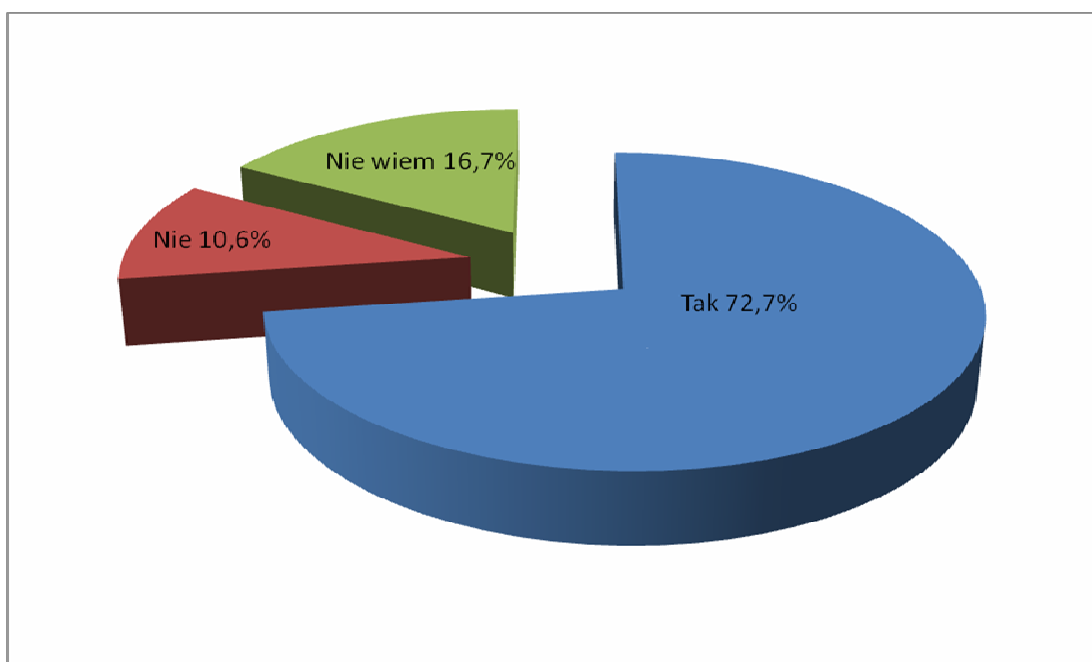
Zdefiniowane problemy:

- brak mieszkań socjalnych,
- brak miejsc w Domu Samotnej Matki
- brak mieszkań chronionych

Zjawisko bezdomności, choć ukrywane w czasach PRL –u, istniało w Polsce zawsze. Problem ten został ujawniony dopiero po 1989 roku. Jego znaczne nasilenie nastąpiło na skutek przemian ustrojowych i wprowadzenia gospodarki rynkowej. To zjawisko społeczne dotyka według różnych danych od kilku do nawet kilkuset tysięcy osób. Jest to bez wątpienia poważną kwestią społeczną.

W pytaniu nr 3 zapytano mieszkańców czy w Gminie i Mieście Bogatynia istnieje problem bezdomności.

Rysunek 15. Odpowiedzi na pytanie: „Czy według Pana/Pani w Gminie występuje problem bezdomności?”

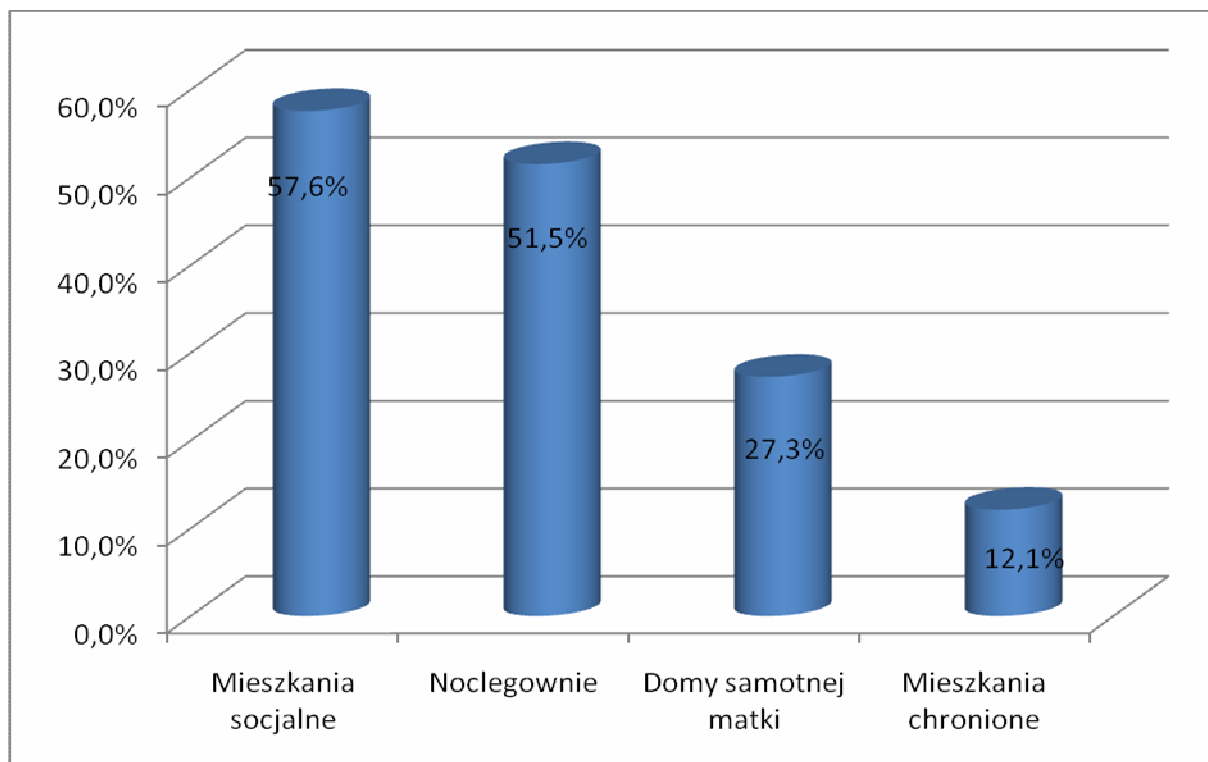

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Jak twierdzi 72,7% badanych (519 osób) w Gminie Bogatynia problem bezdomności jest dość duży. Tylko 10,6% nie spotkało się z osobami bezdomnymi, a 16,7% nie interesowało się tym problemem.

Kolejne pytanie również dotyczyło problemu ludzi bezdomnych w Gminie i brzmiało: „Jakie działania zmniejszyłyby problem bezdomności w Gminie?”

Rysunek 16. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie działania zmniejszyłyby problem bezdomności w Gminie?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Spośród wymienionych w ankiecie propozycji badani najczęściej zaznaczali „mieszkania socjalne” (57,6%) oraz „noclegownie” (51,5%). Zmniejszenie problemu bezdomności mieszkańcy widzą w kierowaniu osób do domów samotnej matki (27,3%) lub do mieszkań chronionych (12,1%).

W pytaniu otwartym pojawiały się takie sugestie jak: mieszkania dla rodzin oraz dzieci, które uciekły z powodu nadużywania alkoholu przez członków/a rodziny, otwieranie nowych zakładów oraz większa liczba miejsc pracy.

Proces przechodzenia w stan bezdomności to długa i skomplikowana droga. Składają się na niego zarówno czynniki obiektywne –tj. niezależne od woli osoby, jak i czynniki subiektywne – tj. akceptowane, a nawet współtworzone przez osobę. Proces ten trwa w czasie a jego dynamika jest uzależniona od indywidualnych cech osoby i jej losów .Do subiektywnych przyczyn możemy zaliczyć:

- odrzucenie obowiązujących norm społecznych – ludzie tacy wybierają bezdomność jako styl życia,
- zachowania patologiczne – alkoholizm, prostytutka, przestępczość, narkomania,
- zaburzenia psychiczne dotyczące najczęściej osoby samotne, porzucone dzieci, zniedołężniałych starców. Ludziom tym najczęściej towarzyszy poczucie odrzucenia, braku własnej wartości z racji choroby lub nieszczęścia, jakie ich dotknęło. Ich zachowania i reakcje są niezrozumiałe przez otoczenie i jednocześnie nieakceptowane.

Przyczyny obiektywne natomiast, to:

- zła sytuacja społeczno – ekonomiczną społeczeństwa spowodowana wzrostem bezrobocia, niskimi zarobkami i ubożeniem społeczeństwa,
- brak mieszkań komunalnych oraz wzrost cen mieszkań czynszowych,
- brak mieszkań dla wychowanków domów dziecka, domów poprawczych, opuszczających więzienia,
- brak miejsc w szpitalach, zakładach opieki całkowitej dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla emerytów i rencistów,
- sytuacja prawna polegająca na możliwości eksmitowania ludzi z mieszkania „do nikąd”, za zaległości w opłatach czynszowych .

Według materiałów rządowych powodami bezdomności są: rozpad rodziny, eksmisja, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania, brak stałych dochodów, przemoc w rodzinie, brak tolerancji społecznej, uzależnienia, likwidacja hoteli pracowniczych, opuszczenie domu dziecka, powrót ze szpitala psychiatrycznego, uchodźstwo .Analizując przyczyny bezdomności w Bogatyni można zauważyć, że rzadko jedna przyczyna wyjaśnia sytuację osoby bezdomnej. Zazwyczaj na proces przechodzenia w stan bezdomności składa się wiele czynników i ludzkich nieszczęść, które przeplatają się i wzajemnie warunkują.

2.4.4. Problemy dzieci i młodzieży

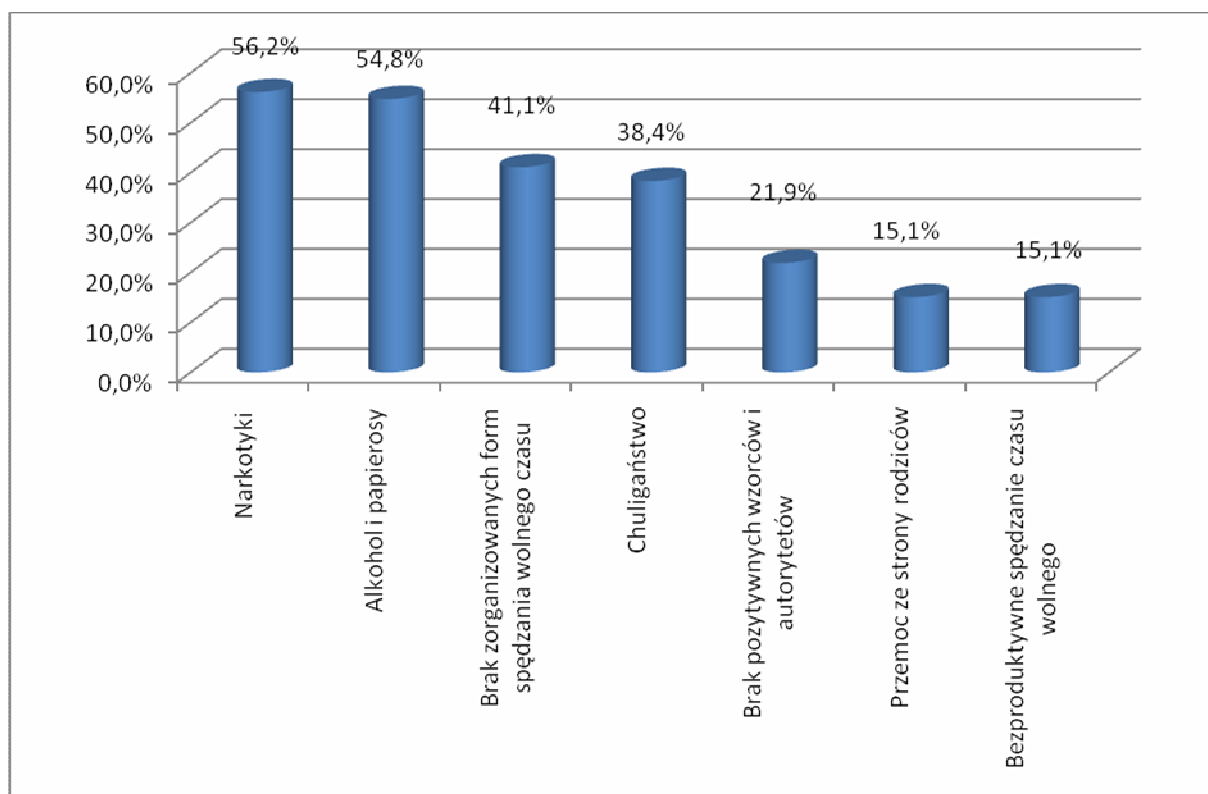
Zdefiniowane problemy priorytetowe:

- Problemy wychowawcze z młodzieżą
- Zagrożenie dla dzieci i młodzieży aktami przemocy domowej
- Wzrost zachowań agresywnych dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym
- Nadużywanie substancji zmieniających świadomość przez dzieci i młodzież
- Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej dzieci i młodzieży
- Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu

Coraz więcej dzieci i młodzieży podlega zjawisku wykluczenia społecznego, tzn. nie jest zdolnych do pełnego uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym i kulturalnym. Innymi słowy, są to osoby, które nie podejmują zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub „wypadają” z niej.

W kolejnym pytaniu ankietowani udzielili informacji „Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Rysunek 17. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Z niepojęcych informacji dostarczonych przez respondentów wynika, że największym problemem wśród młodzieży w Gminie są narkotyki – takiej informacji udzieliło 56,2% mieszkańców. Drugą grupą problemów jest alkohol i papierosy – 54,8% badanych. Problemem społecznym według mieszkańców jest brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu, takiej odpowiedzi udzieliło 41,1% badanych. Istotnym i zauważalnym problemem według – 38,4% respondentów jest chuligaństwo. Według 21,9% to brak pozytywnych wzorców powoduje problemy społeczne występujące wśród młodzieży. Ponad 15% badanych uważa, że przyczyną problemów społecznych występujących wśród ludzi młodych jest przemoc ze strony rodziny oraz bezproduktywne spędzanie czasu wolnego.

Istotną kwestią dla społeczności lokalnej, ściśle związaną z dysfunkcyjnością systemu rodzinnego, jest sygnalizowany problem trudności wychowawczych z młodzieżą, zwłaszcza w wieku gimnazjalnym. W ocenie przedstawicieli straży miejskiej akty wandalizmu młodocianych i braku poszanowania wspólnego mienia zasługują na szczególną uwagę. Tym bardziej, że pozostawienie tego problemu bez rozwiązania może w przyszłości skutkować pogłębieniem się aktów agresji, przeradzającej się w zachowania przestępcze oraz wzrostem nadużywania środków zmieniających świadomość. Przyczynami takiego stanu rzeczy według zespołu zadaniowego są:

- brak autorytetów,
- obniżenie dyscypliny społecznej (w tym szkolnej),

- niewystarczająca baza sportowo-rekreacyjna,
- niewystarczająca oferta pozaszkolna,
- niewystarczająca promocja działań pozaszkolnych,
- niedostateczna pedagogizacja rodziców,
- brak zaangażowania rodziców w proces wychowawczy i delegowanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na instytucje szkolne.

Przyczyn problemów społecznych dzieci i młodzieży jest bardzo wiele. Do najważniejszych czynników, które prowadzą do wykluczenia społecznego, możemy zaliczyć: ubóstwo, biedę, niesprawność, uzależnienie, długotrwałą chorobę lub niski poziom wykształcenia. Wykluczenie nie dotyczy tylko i wyłącznie dzieci wychowujących się w rodzinach biednych, ale także dzieci z tzw. dobrych domów, które nie mogą nawiązać poprawnych relacji z rówieśnikami. Problem ten dotyczy również grup społecznych, np. mniejszości etnicznych. Szczególnie narażone na wykluczenie społeczne są: dzieci i młodzież zagrożone „wypadnięciem” z systemu edukacji, osoby długotrwale bezrobotne, więźniowie po wyjściu z więzienia, osoby uzależnione, bezdomni lub zagrożeni eksmisją. Najczęściej spotykaną formą pomocy tym osobom jest pomoc doraźna (konkretne indywidualne wsparcie), udzielana przez instytucje państwowe i organizacje pozarządowe. Jednakże bardziej skuteczne wydają się być rozwiązania systemowe – wypracowanie mechanizmów, które pozwolą ograniczyć skalę niekorzystnego zjawiska, jakim jest wykluczenie społeczne.

2.4.5. Problemy społeczne osób starszych i niepełnosprawnych,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni realizuje zadania m.in. dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez:

- rehabilitację dzieci i młodzieży,
- świadczenie usług opiekuńczych dla swoich podopiecznych w formie ośrodków- Dom Dziennego Pobytu dla Osób Niepełnosprawnych i Seniorów
- prowadzenie poradnictwa osobom niepełnosprawnym (np. z zakresu możliwości pozyskania środków z PFRON-u)
- współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych celem zapewnienia realizacji potrzeb niepełnosprawnych (Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Ruchowo w Bogatyni, Dom Pomocy Społecznej „JĘDREK” – osoby niepełnosprawne intelektualnie). Z uwagi na tą grupę osób, która potrzebuje szczególnej troski zarówno ze strony osób pełnosprawnych jak i władz miasta, gmina Bogatynia promuje podejmowanie wszelkich inicjatyw i działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Dzięki współpracy Gminnego Centrum Informacji z prywatnymi pracodawcami zrealizowano projekt którego celem była aktywizacja osób niepełnosprawnych z terenu miasta Bogatynia. Ponadto na terenie miasta działają placówki oświatowe, które przystosowane są zarówno technicznie jak i edukacyjnie do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, do których zaliczyć można :

- Przedszkole Publiczne nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
- Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Bogatyni

Placówki te przystosowane są do nauki osób niepełnosprawnych dzięki odpowiednio stworzonym warunkom mogą one się kształcić i rozwijać swoje zainteresowania.

Osoby niepełnosprawne z uwagi na swoją ograniczoną sprawność ruchową bądź intelektualną często narażone są na dyskryminację oraz lekceważenie ze strony społeczności lokalnej. Brak tolerancji dla „odmienności” tej grupy osób spotyka się z coraz mniejszą ilością zwolenników.

Dlatego też istotne jest podejmowanie działań i inicjatyw, dzięki którym osoby niepełnosprawne będą miały poczucie dbania o ich interes społeczny jak i prawny.

Zdefiniowane problemy priorytetowe:

- Starzejąca się społeczność lokalna
- Postępująca izolacja tzw. „niewidzialnych” osób niepełnosprawnych i starszych
- Niska aktywność i zaangażowanie osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne miasta
- Wzrost liczby osób wymagających opieki
- Niewystarczająca w stosunku do potrzeb oferta usług opiekuńczych i medycznych
- Niedostateczna liczba ofert oświatowo-kulturalnych dla osób starszych
- Brak ofert wsparcia dla rodzin osób obłożnie i przewlekle chorych

Obecnie obserwujemy pogłębiającą się tendencję starzenia się społeczeństwa. Dotyczy to również Gminy i Miasta Bogatynia. Zauważalny jest również w mieście stały wzrost osób w podeszłym wieku w stosunku do ogółu mieszkańców. Według stanu na dzień 31.12.2009 r. około 16% mieszkańców miasta stanowią ludzie w wieku powyżej 60-ciu lat a ich liczba wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 4%. Liczba mieszkańców do 14-go roku życia spadła o 3%.

Rodzi to różne problemy takie jak: samotność, chorobę, inwalidztwo, bezradność, poczucie nieprzydatności, stopniowe eliminowanie z życia zawodowego i społecznego, brak ofert spędzania czasu wolnego. Rodziny pełniące funkcje opiekuńcze obciążone licznymi obowiązkami i własnymi problemami nie są w stanie sprawować właściwej opieki nad ich starszymi członkami. Osoby w wieku powyżej 60 – ciu lat najbardziej wymagają zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, takich jak: potrzeby biologiczne, bezpieczeństwa, przynależności i miłości, szacunku, uznania, samorealizacji. Ważne też jest w wieku starszym prowadzenie zdrowego, aktywnego stylu życia. W Gminie i Mieście Bogatynia ludzie w podeszłym wieku korzystają z form pomocy takich jak: pomoc finansowa czy pomoc rzeczowa.

W pytaniu nr 9 respondenci oceniali problemy związane z osobami starszymi, pytanie to brzmiało: „Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?”

Problemy u osób starszych, po siedemdziesiątym roku życia to połączenie dysfunkcji zdrowotnej, społecznej i często ekonomicznej. Po przejściu na emeryturę często następuje utrata kontaktu ze środowiskiem zawodowym, spadek mobilności, kurczenie się przestrzeni społecznej,

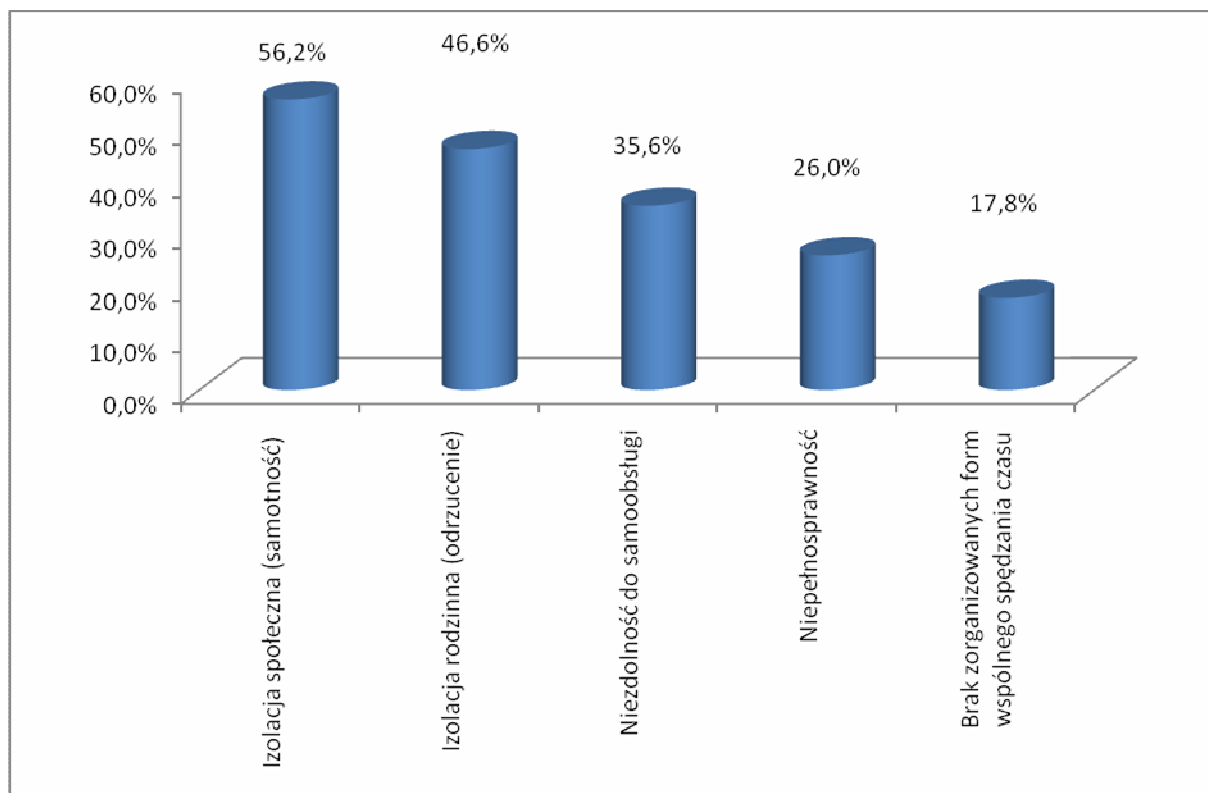
często połączone z obniżeniem dochodu. Nierzadko występuje doświadczenie utraty osób z grona rówieśniczego, przeżywanie żałoby, wdowieństwo, ograniczenie/utrata stosunków z sąsiedztwem. Zjawisku samotności niejednokrotnie towarzyszy mniejsza sprawność fizyczna, psychiczna, utrata pewnych UMiejętności, zagrożenie niezależności. Samotność u ludzi w podeszłym wieku, pojawia się pomimo obecności rodziny/ dorosłych dzieci/, doświadczenie braku akceptacji, niedostosowania do nowych technologii, pośpiechu, zmian. U niektórych osób pojawiają się zakłócenia zdolności orientacyjnych w otoczeniu. Ich sytuacja wymaga zwiększonych nakładów finansowych na uzyskiwanie pomocy opiekuńczej, leczenie się, rehabilitację. Problemy z pamięcią utrudniają oszczędzanie energii, wody a nawet stają się przyczyną powstawania niebezpieczeństw w eksploatacji mieszkania, np. używania piecyka gazowego, kuchenki gazowej. U części osób powstaje problem z opłatami, z niedostosowaniem mieszkania do stanu sprawności, kłopoty techniczne w mieszkaniu.

Mocną stroną: jest doświadczenie życiowe seniorów, ich dyspozycyjność, istnienie licznych organizacji samopomocowych.

Słabą stroną: jest zbyt mała akceptacja i szacunek dla tego etapu życia, ograniczona wiedza o profilaktyce niepełnosprawności skierowanej do ludzi starszych, mała wiedza i umiejętności osób zajmujących się wsparciem, opieką, leczeniem ludzi starszych w zakresie gerontologii.

Na rysunku poniżej zaprezentowano opinie mieszkańców Bogatyni dotyczące problemów osób starszych w Gminie I Mieście.

Rysunek 18. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Większość respondentów zaznaczyła więcej niż jedną odpowiedź co świadczy o świadomości wielu problemów dotyczących osób po 60-tym roku życia.

Aż 56,2% badanych (400 osób) uważa, że głównym problemem osób w podeszłym wieku jest izolacja społeczna (samotność), a 46,6% (332 osoby) za problem uważają izolację rodzinną (odrzućenie przez członków rodziny). 254 osoby tj. 35,6% mieszkańców sądzi, że przyczyną problemów osób starszych jest niezdolność do samoobsługi a 26%, że jest to niepełnosprawność. Najmniejsza liczba badanych wskazała, iż problemem osób starszych jest brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (17,8%). Interesującym wydaje się być, iż to właśnie osoby w starszym wieku w większości (ponad 90%) udzielały pozytywnej odpowiedzi na to pytanie.

Respondenci chętnie udzielali odpowiedzi na pytanie otwarte, jednak najwięcej odpowiedzi uzyskano od osób młodych a w szczególności uczniów, którzy uważają, że ludzie starsi są pozbawieni pomocy, a pomoc którą otrzymują z różnych instytucji jest niewystarczającą lub świadczona przez osoby mało kompetentne, które z niechęcią wykonują swoją pracę. Młodzież zwróciła uwagę na problemy w poruszaniu się osób starszych i związany z tym brak udogodnień architektonicznych w Gminie i Mieście Bogatynia

Kolejny badany obszar dotyczył osób niepełnosprawnych i ich problemów.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej niepełnosprawność to stan fizyczny, psychiczny, lub UMGoślowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie, bądź ograniczenie samodzielnej egzystencji. Według ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy.

Niepełnosprawnymi są osoby, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub o całkowitej, częściowej niezdolności do pracy. Osoby niepełnosprawne są uznawane za jedną z grup społecznych szczególnie narażonych na wykluczenie społeczne za względu na występujące bariery społeczne, fizyczne i ekonomiczne, które napotykają w środowisku.

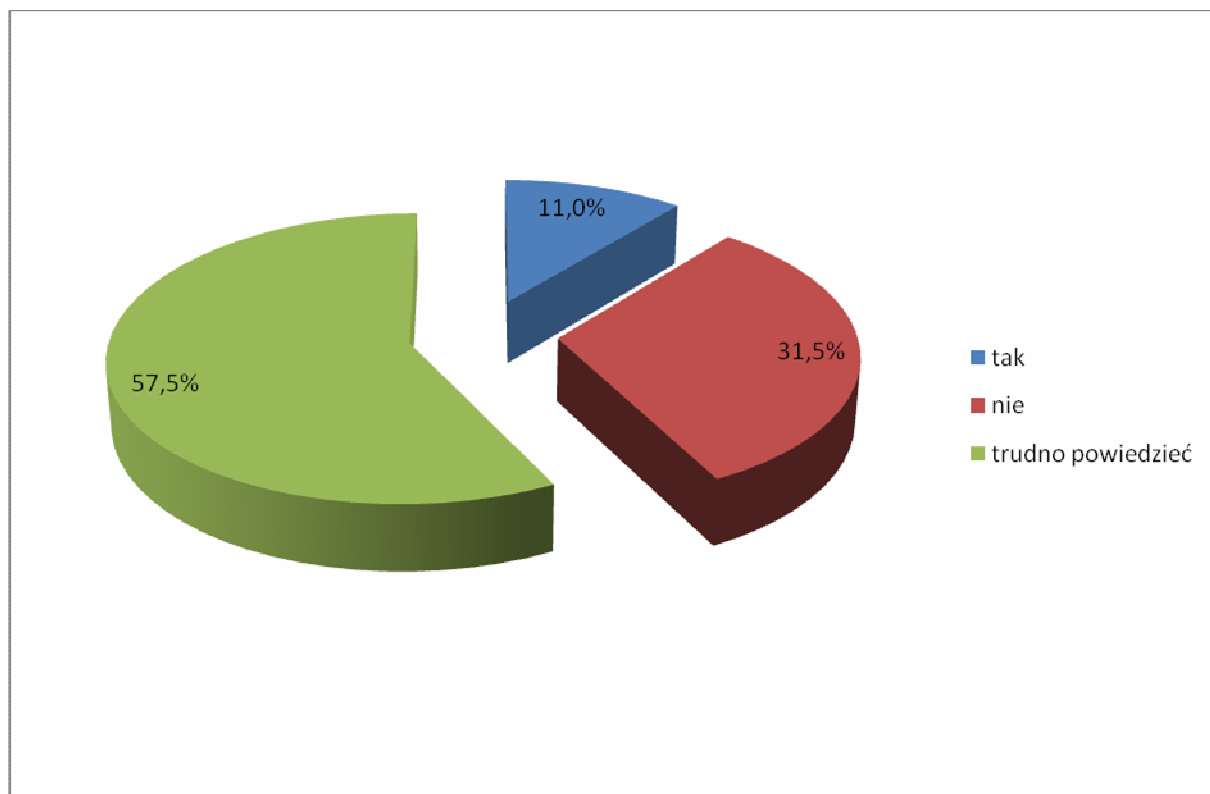
Osoby niepełnosprawne stanowią około 10 procent społeczeństwa Unii Europejskiej, a także około 10 procent populacji światowej. Tak duża liczba osób niepełnosprawnych w społeczeństwie powoduje, że problemy tych osób stanowią stały element dyskusji na każdym szczeblu: międzynarodowym, krajowym czy lokalnym. Podejście do osób niepełnosprawnych ulegało na przestrzeni wieków istotnym zmianom. Osoby niepełnosprawne stanowią jedną z grup szczególnie narażonych na dyskryminację oraz wykluczenie ze społeczeństwa. Państwo przez lata traktowało je jako osoby potrzebujące ochrony, leczenia i pomocy, a nie jako podmioty prawa. Osobom niepełnosprawnym zapewniano specjalne szkoły, osobne budynki mieszkaniowe, oddzielny transport. Od lat 80-tych XX wieku zaczęły się zmiany w sytuacji prawnej osób niepełnosprawnych. Akty prawa międzynarodowego wzmocniły ochronę osób niepełnosprawnych, ponieważ postanowiono UMGożliwić i zapewnić im aktywne uczestnictwo w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym, jednocześnie szanując i akceptując odmienność osób niepełnosprawnych.

Prawa osób niepełnosprawnych są zawarte w 15 punkcie Europejskiej Karty Społecznej, który brzmi następująco: „...osoby niepełnosprawne mają prawo do szkolenia zawodowego, rehabilitacji oraz adaptacji zawodowej i społecznej bez względu na przyczynę i rodzaj ich inwalidztwa”.

Osoby niepełnosprawne korzystają z następujących form pomocy realizowanych przez OPS: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe, pomoc rzeczowa, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Kolejne pytanie dotyczyło osób niepełnosprawnych i brzmiało: „Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?”

Rysunek 19. Odpowiedź na pytanie: „Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?”

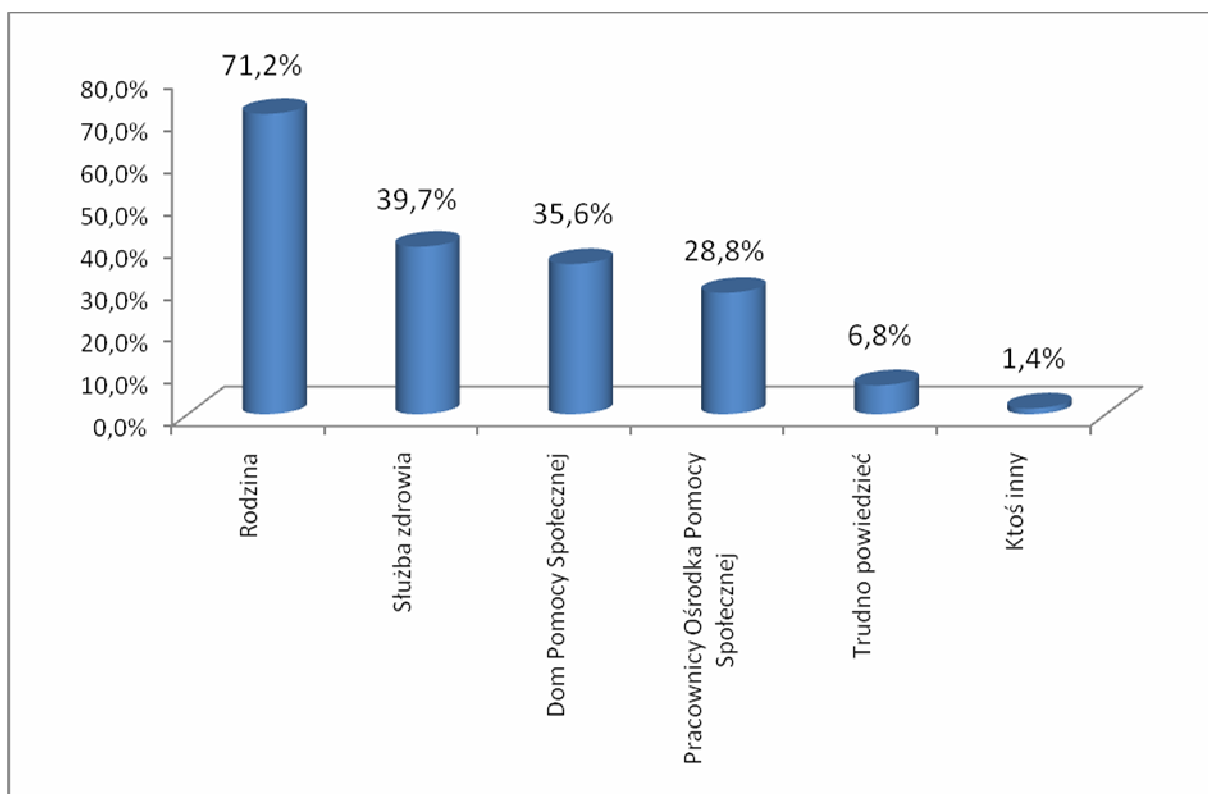

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że aż 57,5% nie orientuje się w sytuacji osób niepełnosprawnych i nie jest w stanie odpowiedzieć na powyższe pytanie. 31,5% badanych uważa, że pomoc osobom niepełnosprawnym jest zbyt mała, a tylko 11% uważa, iż jest wystarczająca.

Rysunek poniżej prezentuje odpowiedzi ankietowanych na pytanie: „Kto przede wszystkim Pana/Pani zdaniem powinien sprawować opiekę nad osobą długotrwale chorą lub niepełnosprawną?”

Rysunek 20. Odpowiedzi na pytanie: „Kto przede wszystkim Pana/Pani zdaniem powinien sprawować opiekę nad osobą długotrwale chorą lub niepełnosprawną?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Według mieszkańców Gminy osobami niepełnosprawnymi powinna opiekować się przede wszystkim rodzina, takiej odpowiedzi udzieliło 71,2% badanych, 39,7% osób uważa, że służba zdrowia, a 35,6% że osoby niepełnosprawne powinny być umieszczane w Domach Pomocy Społecznej. Według opinii 28,8% to pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej powinni podejmować się opieki nad osobami niepełnosprawnymi. 6,8% nie wie, kto powinien opiekować się osobami niepełnosprawnymi.

Środowiska lokalne są najważniejszym i pierwszym czynnikiem inicjującym zmiany społeczne, zmiany mające dalszy, niż tylko lokalny zasięg. Szczególną rolę społeczną odgrywają jednostki pełniące rolę liderów społeczności lokalnych, niejednokrotnie będący animatorami wielu działań mających pozytywny i szeroki wydźwięk społeczny.

Osoby niepełnosprawne mają takie same prawa i obowiązki jak pozostali obywatele Gminy i Miasta. Najważniejsze jest dowartościowanie i ujawnienie różnic indywidualnych, które nie powinny być czynnikiem dyskryminującym i marginalizującym osoby niepełnosprawne, ale powinny wpływać na tworzenie środowiska dostępnego dla wszystkich. Brak dostępnego środowiska powoduje brak obecności osób niepełnosprawnych w głównych dziedzinach życia społecznego, co z kolei wzmacnia dyskryminację osób niepełnosprawnych.

Głównym celem podejmowanych działań w Gminie i Mieście Bogatynia powinno stać się usunięcie różnorodnych barier, które utrudniają osobom niepełnosprawnym podjęcie pracy, co w konsekwencji poprowadzi do zwiększenia poziomu zatrudnienia wśród osób z niepełnosprawnością.

Jak wynika z Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bogatynia jednym z zadań jest „Rewitalizacja byłej strażnicy wojskowej z przeznaczeniem na Wielofunkcyjny Ośrodek Pomocy”.

W Bogatyni instytucje, które pełnią rolę społeczną są rozproszone, co uniemożliwia uzyskanie fachowej pomocy w jednym miejscu. Scalenie instytucji i ośrodków, których celem są m.in. działania o charakterze społecznym w jednym budynku w znaczny sposób ułatwi mieszkańcom uzyskanie fachowej pomocy oraz pokonanie barier architektonicznych w przypadku osób niepełnosprawnych chcących skorzystać z usług tychże instytucji. Obecnie budynki, w których znajdują się instytucje świadczące usługi społeczne nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, dlatego też osoby takie bardzo często albo rezygnują z możliwości otrzymania wsparcia albo też mają utrudniony dostęp do jego otrzymania. Ponadto realizacja przedmiotowego projektu gwarantuje osobom niepełnosprawnym równy dostęp do oferowanej pomocy o charakterze m.in. społecznym.

Projekt pn. „Rewitalizacja historycznej części miasta ulicy Waryńskiego – Aleja Żytawska” w sposób pośredni wpływa na równy dostęp osób niepełnosprawnych. Poprzez prace budowlane obejmujące m.in. remont nawierzchni ulicy, chodników, jak i wjazdów na chodniki poprawi się dostęp osób niepełnosprawnych do istniejącej infrastruktury miejskiej. Nie wystąpią żadne „kolizje” uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym utrudnione poruszanie w rewitalizowanym obszarze miasta.

Należy podejmować działania, które pozwolą na zredukowanie bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością. Po pierwsze najważniejsze wydaje się być podnoszenie UM Giejętności osób z niepełnosprawnością poprzez udostępnianie im dostępu do powszechnej edukacji i szkoleń. Należy poprawić zarówno jakość systemu szkolnictwa jak i dostosować kierunki kształcenia i szkoleń do wymagań rynku pracy. Istnieje również potrzeba tworzenia systemu doradztwa zawodowego, poprzez szkolenie odpowiedniej kadry trenerów i doradców zawodowych, którzy wspomagać będą osoby niepełnosprawne w przygotowaniu i poszukiwaniu pracy.

Istnieje konieczność tworzenia systemów motywujących osoby niepełnosprawne do poszukiwania pracy. Bardzo często bowiem bywa tak, że osoby niepełnosprawne są bierne zawodowo, co oznacza, że nie szukają pracy zdani jedynie na system opiekuńczy. Istotnym zadaniem jest tworzenie miejsc pracy i dostosowywanie ich organizacji do możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych. Działania takie powinny być skoncentrowane na udzielaniu pomocy technicznej, transportowej czy mieszkaniowej osobom, które będą zatrudnione lub będą prowadzić własną działalność gospodarczą. Działania te mają wspomagać osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu swoich zawodowych obowiązków. Komisja wskazuje również na konieczność tworzenia chronionych miejsc pracy.

Trzecim kierunkiem działań jest wykorzystywanie wszelkich dostępnych, nowych technologii, które mogą stać się dużym wsparciem w poprawie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Nowoczesne technologie mogą wspomagać osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu pracy, jak i ułatwiać organizację stanowiska pracy.

Gmina i Miasto Bogatynia powinna podejmować działania służące tworzeniu środowiska równych szans zarówno poprzez wprowadzanie działań, które nie będą dyskryminowały osób niepełnosprawnych, a także poprzez wspieranie różnorodnych pozytywnych instrumentów, wpływających na wzrost zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Konieczne jest prowadzenie badań dotyczących dostępności środków transportu dla osób z niepełnosprawnością, a także promowanie i udostępnianie dobrych praktyk w lokalnym i regionalnym transporcie. Istotne jest również dostosowywanie struktury miejskiej między budynkami a środkami komunikacji do potrzeb i możliwości poruszania się osób niepełnosprawnych.

2.4.6. Problemy w obszarze opieki zdrowotnej

Zdrowie, według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), oznacza dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne, pozwalające na prowadzenie przez człowieka produktywnego, sensownego i twórczego życia w sferze tak społecznej, jak i ekonomicznej.

Przyjęta zasada równości, sprawiedliwości i partycypacji w zdrowiu stanowi istotną przesłankę w realizowaniu podstawowego prawa do zdrowia i korzystania z usług służby zdrowia.

Polityka społeczna, mając na względzie stan zdrowia jednostki, bierze pod uwagę czynniki ekonomiczne i społeczne. Jej zadaniem jest m.in. wyrównywanie dostępu do służby zdrowia oraz tworzenie warunków dla zdrowia społeczeństwa. Natomiast, badając kwestie zdrowia, polityka społeczna rozróżnia jej trzy dziedziny:

- profilaktykę – zapobieganie chorobom w społeczeństwie poprzez kształtowanie odpowiedniego rozwoju człowieka oraz warunków jego życia wpływających na jego zdrowie,
- lecnictwa – nastawienie na człowieka chorego, na rozpoznanie i leczenie,
- rehabilitację – przywracanie do zdrowia, sprawności i przydatności społecznej ludzi dotkniętych kalectwem lub upośledzonych fizycznie, psychicznie, społecznie.

Zdiagnozowane problemy:

- Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych (długi okres oczekiwania na usługi medyczne, mała liczba lekarzy specjalistów)
- Brak wystarczających działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej
- Brak zapewnienia domowej opieki pielęgniarstwa
- Ograniczona liczba wizyt domowych u osób przewlekle chorych
- Odpowiadając na pytania ankiety mieszkańcy mieli możliwość wskazania najważniejszych problemów w obszarze opieki zdrowotnej. Odpowiedzi na to pytanie prezentuje rysunek poniżej.

Bogatynia realizuje zadania związane z ochroną zdrowia mieszkańców zamieszkujących jej obszar poprzez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Bogatyni w skład, którego wchodzi :

- Szpital Gminny w Bogatyni,

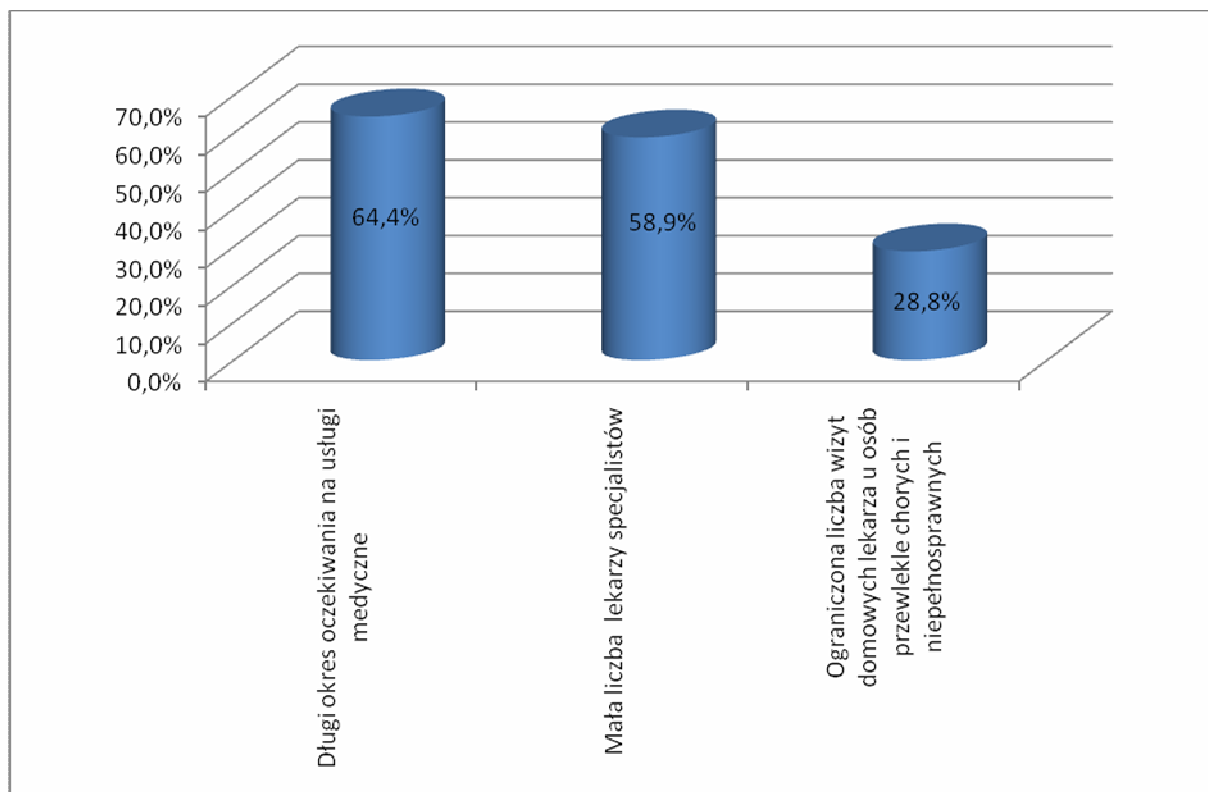
- Przychodnia Rejonowa w Bogatyni przy ulicy Wyczółkowskiego 15,
- Przychodnia w Bogatyni przy ulicy Fabrycznej 1,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Opolnie Zdroju,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Porajowie,
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Działoszynie.
- SP ZOZ w Bogatyni udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), ambulatoryjnej specjalistycznej i stacjonarnej (szpital).
- udzielanie świadczeń w zakresie specjalistycznej opieki ambulatoryjnej : ginekologia i położnictwo, stomatologia, rehabilitacja, chirurgia urazowo – ortopedyczna, okulistyka,
- laryngologia, alergologia, chirurgia ogólna, dermatologia, domowa terapia tlenem, kardiologia,
- medycyna sportowa, pulmonologia, fizjoterapia, endokrynologiczno – położnicza.
- udzielanie świadczeń w zakresie opieki stacjonarnej, chorób wewnętrznych, pediatrii, położnictwa i noworodków, chirurgii ogólnej, intensywnej terapii, izby przyjęć, anestezjologii, rehabilitacji,
- opiekuńczo – leczniczej, dermatologii, onkologii.
- ponadto udzielanie świadczeń z zakresu pielęgniarskiej opieki długoterminowej.
- ilość chorych – około 250 pacjentów miesięcznie
- ilość łóżek - 133
- liczba lekarzy, w tym specjalistów – 43, w tym 38 specjalistów

Na terenie miasta Bogatynia funkcjonuje także CentrUMG Medycyna Turów Spółka z o.o. w Bogatyni przy ulicy Mickiewicza 11a (NZOZ), w skład którego wchodzi :

- Przychodnia Nr 1 przy ulicy Mickiewicza 11a,
- Przychodnia Nr 2 przy ulicy Pocztovej 13,
- Przychodnia Nr 3 przy ulicy Młodych Energetyków 12.
- udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), opieki ambulatoryjnej specjalistycznej.

Pytanie nr 8 dotyczyło problemów w sferze służby zdrowia i brzmiało: „Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Rysunek 21. Odpowiedź na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Większość ankietowanych uważa, że największym problemem jest długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 64,4%. Dużym problemem jest również mała liczba lekarzy specjalistów – taką odpowiedź zaznaczyło 58,9% osób. 28,8% badanych uważa, że należy zwiększyć liczbę wizyt domowych lekarskich u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych.

Respondenci chętnie udzielali odpowiedzi na pytanie otwarte, a główne problemy dotyczące sfery opieki zdrowotnej to: zbyt wysokie koszty wizyt lekarskich, zbyt mało darmowych punktów lekarskich np. w szkołach, trudności w dostaniu się do lekarza pierwszego kontaktu.

Zgodnie z artykułem 68 [Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej](#), każdy obywatel [Polski](#) ma prawo do ochrony zdrowia. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Bogatyni wynika, iż największym problemem w obszarze opieki zdrowotnej jest długi okres oczekiwania na usługi medyczne – 27,6% odpowiedzi. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z małej liczby lekarzy specjalistów zatrudnionych w placówkach na terenie Bogatyni oraz z małej liczby samych placówek.

Mieszkańcy Bogatyni (szczególnie osoby w podeszłym wieku) zwracają uwagę na ograniczoną liczbę wizyt domowych u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Podobna sytuacja występuje w zakresie zapewnienia domowej opieki pielęgniarstwa.

Respondenci w pytaniu otwartym poruszali takie problemy jak: brak współpracy między placówkami, brak dostępu dla niepełnosprawnych, niekompetencje lekarzy specjalistów, niska jakość usług medycznych.

2.4.7. Problemy społeczne w obszarze edukacji, kultury i sportu

Aktywne i wykształcone społeczeństwo jest jednym z podstawowych czynników trwałego rozwoju społecznego i gospodarczego. Sport i kultura daje możliwość walki z biernym fizycznie trybem życia dzieci, młodzieży i dorosłych. Sport to zjawisko społeczne obejmujące wszelki formy aktywności ludzkiej.

Aktualnie sieć przedszkoli publicznych oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych zgodnie z art. 14a i art.17 ustawy o systemie oświaty zostały określone następującymi aktami prawa miejscowego:

- uchwała Nr XVI/125/04 Rady Gminy i Miasta Bogatynia z dnia 20 kwietnia 2004 roku, zmieniona uchwałą Nr XV/104/07 z dnia 13 września 2007 roku, w sprawie ustalenia sieci publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych na terenie miasta i gminy Bogatynia,
- uchwała Nr XI/72/07 Rady Gminy i Miasta Bogatynia z dnia 27 kwietnia 2007 roku w sprawie ustalenia sieci szkół podstawowych i gimnazjów oraz granic ich obwodów.

W Gminie funkcjonuje sześć przedszkoli publicznych – pięć na terenie miasta i jedno wiejskie. W miejscowościach gdzie nie ma przedszkoli tj. w Opolnie Zdroju i w Działoszynie funkcjonują oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. W celu upowszechnienia edukacji przedszkolnej oddziały takie zostały utworzone od 1 września 2007 roku również w Publicznej Szkole Podstawowej nr 1 i Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Bogatyni. Po wprowadzeniu zmian systemowych wynikających z reformy oświaty jak i zmian wynikających z realizacji lokalnej polityki oświatowej na terenie miasta i gminy funkcjonuje pięć szkół podstawowych, cztery gimnazja – trzy z nich ze względów organizacyjnych i lokalowych połączone są w zespoły szkoły podstawowej i gimnazjum.

Bogatyńskie placówki były wyróżniane wieloma nagrodami i certyfikatami, m.in. „Szkoła z klasą”. Na terenie gminy znajdują się także dwie szkoły podległe starostwu: liceum ogólnokształcące i zespół szkół zawodowych.

Komfortowe warunki nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej to jeden z priorytetów bogatyńskiej polityki oświatowej. Przedszkola i szkoły posiadają oddziały integracyjne, funkcjonuje specjalny samochód do przewozu osób niepełnosprawnych. Współpraca z pobliskimi szkołami z terenu Niemiec oraz Czech sprzyja kontaktom międzynarodowym, nauce języków obcych, rozwijaniu świadomości wspólnoty europejskiej oraz przełamywaniu stereotypów.

Tereny sportowo – rekreacyjne zlokalizowane na terenie samorządu zarządzane są przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bogatyni. Infrastruktura sportowa składa się z następujących obiektów:

- kryty basen oraz hala sportowa wraz z kręgielnią przy szkole podstawowej nr 3 w Bogatyni wraz z kompleksem boisk sportowych oraz pełnowymiarową halą sportową,

- dwa stadiony sportowe (stadion lekkoatletyczny z wymaganymi certyfikatami oraz stadion lekkoatletyczny wraz z halą sportową),
- korty tenisowe,
- boiska piłkarskie.

W mieście funkcjonuje klub piłkarski „Granica Bogatynia”.

Dodatkowo po obszarze Bogatyni prowadzą piesze trasy turystyczne Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego, są to:

- - Krzewina – Bogatynia (o długości 15,5 km) prowadzący przez Bratków, Posadę, Działoszyn oraz Trzciniec,
- - Sieniawka – Bogatynia (o długości 15 km) biegnący przez Kopaczów, Białopole, Opolno Zdrój oraz Jasną Górę.

Atrakcje turystyczne gminy to przede wszystkim bezpośrednie położenie na granicy z Republiką Czeską oraz Niemcami. Bogatynia to odpowiednia baza wypadowa do Liberca, Zittau, w Góry Łużyckie i Sudety.

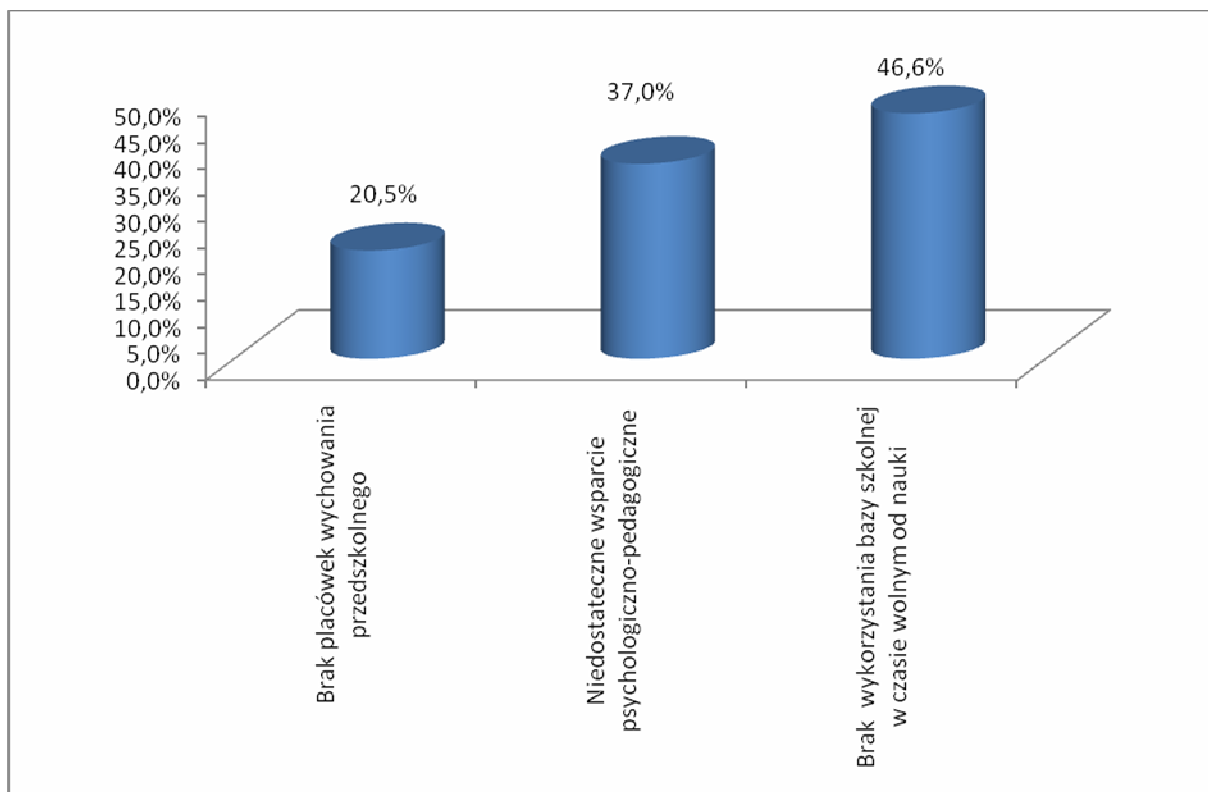
Warto podkreślić, że atrakcyjność turystyczną regionu wzmacniają dodatkowo szlaki rowerowe, biegnące przez teren gminy Bogatynia.

Zdiagnozowane problemy w tym obszarze to:

- niedobór placówek wychowania przedszkolnego
- niepełne wykorzystywanie bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (ferie, wakacje)
- brak form kształcenia zawodowego
- brak form kształcenia specjalistycznego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie
- niewystarczające wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- niedobór organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- niewystarczająca liczba lokalnych (osiedlowych) świetlic i ognisk kultury
- nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych

W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy diagnozowali problemy w obszarze edukacji, pytanie to brzmiało: „Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Rysunek 22. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Z odpowiedzi wynika, że największym problemem jest brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki, tak odpowiedziało 46,6% badanych i są to w większości ludzie młodzi, którzy sami zauważają brak możliwości organizacji czasu wolnego, a alternatywą staje się tu wykorzystanie baz szkolnych. Aż 37% badanych uważa, że istnieje potrzeba wsparcia psychologiczno – pedagogicznego dla młodzieży. Mieszkańcy Gminy uważają że należy zwiększyć liczbę placówek wychowania przedszkolnego.

Problemy z jakimi młodzi się borykają jest wiele, oto najważniejsze jakie zostały wymienione w pytaniu otwartym ankiety:

- zbyt wygórowane wymagania,
- brak akceptacji niektórych przekonań czy zachowań, szczególnie ze strony starszego pokolenia,
- niezrozumienie, czy poczucie niezrozumienia ze strony innych osób, często również ze strony rówieśników,
- brak perspektywy na życie.

Młodzi mają wiele pytań, na które mało kto im odpowiada. Jeśli już spotykają się z odpowiedziami, to są im podawane na podstawie twierdzeń, a nie wyjaśniającej rozmowy. Jeśli brakuje rozmowy z rodzicami, wychowawcami, pedagogami szkolnymi czy niekiedy również rówieśnikami, wówczas pojawia się problem poczucia zagubienia, poczucia zagrożenia, czy

zagubienia w życiu. Obecnie do tego dochodzi problem podważania wszelkich liczących się autorytetów.

Celem działań w Gminie i Mieście Bogatynia jest podjęcie działań zmierzających do powstrzymania fali patologii społecznej dotyczącej młodzież, rodzinę w takich formach jak: agresja szkolna, alkoholizm, przestępczość, patologia rodziny, uzależnienia wszelkiego typu, agresja, nadmierny i zwulgaryzowany seksualizm w życiu młodzieży, brak uczuć narodowych. Można temu skutecznie przeciwdziałać jedynie na drodze skoordynowanej akcji mającej na celu edukowanie młodzieży konkretnych umiejętności (kompetencji) emocjonalnych poprzez radzenie sobie z problemami emocjonalnymi.

Należy tego dokonać poprzez kształcenie u młodzieży takich umiejętności jak:

a) umiejętności społecznych, tj.:

- komunikowania się
- rozumienie punktu widzenia innych.
- opieranie się negatywnym wpływom otoczenia ,
- pomaganie innym,
- rozumienia norm zachowania (tego co jest, a co nie jest dopuszczalnym zachowaniem),
- odczytywanie albo interpretowanie sygnałów społecznych (na przykład umiejętność dostrzegania wpływu otoczenia na zachowanie jednostki i widzenia siebie jako części społeczności),
- zachowań asertywnych (np. reagowania na uwagi krytyczne),

b) kierowania własnymi emocjami

- poszerzenie samoświadomości,
- umiejętność prowadzenie konstruktywnego dialogu wewnętrznego, jako sposobu radzenia sobie z problemem, a w efekcie stawiania czoła wyzwaniom oraz wzmocnieniem swojego pozytywnego zachowania,
- rozpoznawanie, nazywanie i wyrażanie uczuć, rozpoznanie różnicy między działaniami i uczuciami, panowanie nad impulsami,
- odkładania zaspokożenia pragnień na później,
- konstruktywne sposoby kierowania stresem,

c) umiejętności skutecznego rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji oraz ustanawiania sobie realistycznych celów, dostrzeganie alternatywnych posunięć, przewidywanie skutków,

d) kształtowania pozytywne nastawienie do życia (na przykład tworzenie sobie realistycznych oczekiwań co do własnej osoby).

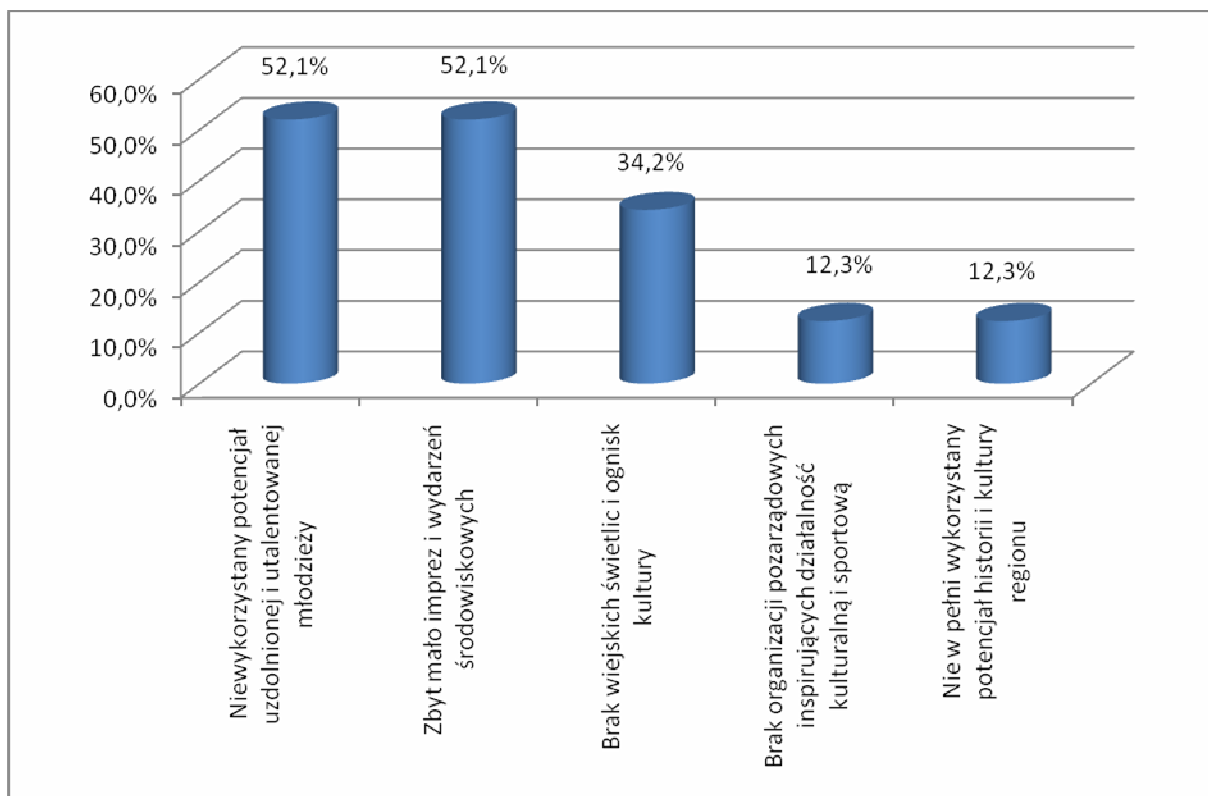
Kolejne pytanie dotyczyło sportu i kultury w Gminie i brzmiało: „Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Sport jest ważną wartością cywilizacyjną, kulturową i społeczną. Sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach - stosownie do możliwości i zainteresowań. Jest także składową polityki społecznej, stymulując wiele gałęzi gospodarki, tworząc swoisty rynek pracy. Dzięki swojej specyfice jest istotnym czynnikiem kształtowania zdrowia, rozwijania nawyków i zachowań

prozdrowotnych, a także wartościową formą spędzania wolnego czasu. Z tych względów Gmina powinna być żywo zainteresowana rozwojem i upowszechnieniem sportu.

W ostatnich latach sport oraz dziedzictwo kulturowe nie należały do priorytetowych dziedzin w działalności Gminy, o czym świadczą wyniki ankiety.

Rysunek 23. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych (52,1%) w Gminie jest niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży, który jest słabo rozwijany. Taka sama liczba osób uważa, że w Bogatyni jest zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych. 34,2% mieszkańców sądzi, że powinny funkcjonować świetlice wiejskie i ogniska kultury, które nie tylko obędą rozwijać talenty i zainteresowania mieszkańców, ale jednocześnie wpłyną na zwiększenie stopnia integracji społeczności gminnej. W Gminie Bogatynia brak jest organizacji pozarządowych, które przyczyniłyby się do inspirowania działalności kulturalnej i sportowej, takiego zdania jest 12,3%. Taka sama liczba osób uważa, że słabo wykorzystany jest potencjał historii i kultury regionu.

2.4.8. Problem bezpieczeństwa w gminie

Bezpieczeństwo jest podstawową potrzebą każdego człowieka, a jej niezaspokojenie nie pozwala na realizację innych potrzeb i utrudnia rozwój jednostki. Subiektywne poczucie bezpieczeństwa w dużej mierze zależy od czynników obiektywnych, do których niewątpliwie należą: rodzaj występujących zagrożeń, skala ich występowania (w tym ich ilość, nasilenie, miejsce, czas) oraz efektywność w ich eliminowaniu (a tym samym skuteczność oddziaływania takich instytucji jak: policja, straż miejska, prokuratura czy sądy). Jednocześnie wpływ na indywidualne odczuwanie stopnia zagrożenia uwarunkowane jest miejscem zamieszkania (wielkość miejscowości/dzielnicy/osiedla), podatnością na informacje zewnętrzne (media), czy też doświadczeniami własnymi (bycie ofiarą bądź świadkiem zdarzenia, kontakty z przedstawicielami instytucji bezpieczeństwa publicznego i wymiarem sprawiedliwości).

Zdiagnozowane problemy to:

- Grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach miasta
- Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkohol, narkotyki, itp.)
- Kradzieże, włamania, rozboje
- Kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego
- Niezadowolająca aktywność Policji,

Z uwagi na brak aktualnych danych statystycznych w niniejszym opracowaniu posłużono się danymi z roku 2006.

Na terenie Miasta funkcjonuje jedna jednostka Policji, tj. Komisariat Policji w Bogatyni. Stan etatowy Komisariatu Policji to 46 policjantów oraz 5 pracowników cywilnych. W 2006 roku funkcjonariusze Komisariatu Policji w Bogatyni wszczęli ogółem 852 postępowań przygotowawczych, w których zostało stwierdzonych 1017 przestępstw. Wykrywalność ogólna wyniosła 70,4%. W 2006 r. wszczęto 576 postępowań przygotowawczych o charakterze kryminalnym, w których zostało stwierdzonych 699 przestępstw. Wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym wyniosła 57,7%.

W 2006 roku funkcjonariusze Komisariatu Policji w Bogatyni wszczęli 349 postępowań przygotowawczych w 7 podstawowych kategoriach przestępczości (tj. zabójstwo, zgwałcenie, kradzież w tym kradzież pojazdów, kradzież z włamaniem, rozbój), w których zostało stwierdzonych 442 przestępstwa. Wykrywalność przestępstw wyniosła 45,4%.

W 2006r funkcjonariusze Komisariatu Policji w Bogatyni stwierdzili 2 699 wykroczeń (tj. wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym, bezpieczeństwie i porządkowi publicznemu oraz administracyjne i inne).

W 2006r na terenie Bogatyni zaistniało łącznie 15 wypadków drogowych.

Na terenie miasta Bogatynia funkcjonuje:

- 4 jednostki OSP –Działoszyn, Kopaczów, Porajów, Sieniawka
- 56 strażaków ochotników / pożary- 38 , miejscowe zagrożenia/

- Jednostka Ratowniczo- Gaśnicza PSP w Bogatyni

W roku 2006 służby pożarnicze interweniowały 452 razy:

- pożary – 236

- miejscowe zagrożenia- 194

- alarmy fałszywe - 22

Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego polegająca na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym lub podejmowaniu nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań oraz na odtwarzaniu infrastruktury lub przywróceniu jej do pierwotnego charakteru.

Zarządzanie kryzysowe, jako system organizacyjno-funkcjonalny jest niezbędne do poprawnego zapewnienia bezpieczeństwa ludziom w sytuacjach stwarzających zagrożenie życia, mienia oraz środowiska i powinno obejmować wszystkie poziomy zarządzania państwem.

W dobie rozwijającej się demokracji jedną z ważniejszych funkcji współczesnego państwa jest zapewnienie obywatelom podstawowych warunków ochrony przed potencjalnymi i realnymi niebezpieczeństwami.

Realizując zapisy ustawy o stanie klęski żywiołowej, Rada Ministrów w drodze Rozporządzenia określiła sposób tworzenia, zadania oraz standardy wyposażenia zespołów reagowania oraz centrów reagowania (zarządzania) kryzysowego.

Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego w Bogatyni - składa się z szefa zespołu, zastępcy oraz grup roboczych o charakterze stałym i czasowym.

Grupami roboczymi gminnego zespołu o charakterze stałym są:

- 1) grupa planowania cywilnego;
- 2) grupa monitorowania, prognoz i analiz.

Grupy te stanowią **Gminne Centrum Reagowania Kryzysowego**, będące komórką organizacyjną urzędu miasta i gminy.

Podstawowe zadania GZRK do realizacji w zakresie zarządzania (reagowania) kryzysowego:

1. Monitorowanie występujących klęsk żywiołowych i prognozowanie rozwoju sytuacji,
2. Realizowanie procedur i programów reagowania w czasie klęski żywiołowej,
3. Opracowywanie i aktualizowanie planów reagowania kryzysowego,
4. Przygotowywanie warunków umożliwiających koordynację pomocy humanitarnej,
5. Identyfikacja występujących i potencjalnych zagrożeń oraz ocena stanu bezpieczeństwa w mieście,
6. Organizowanie i koordynowanie procesu zarządzania (reagowania) kryzysowego na obszarze miasta i gminy,
7. Zorganizowanie, wyposażenie i utrzymanie miejskiego magazynu przeciwpowodziowego,

8. Kierowanie działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia na terenie miasta i gminy - w tym ogłaszanie na terenie miasta i gminy pogotowia i alarmu przeciwpowodziowego,

9. Zarządzanie ewakuacji z obszarów bezpośrednio zagrożonych - jeżeli w inny sposób nie można usunąć bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia ludzi lub mienia.

Zarządzanie kryzysowe przebiega w czterech fazach: zapobiegania, przygotowania, reagowania i odbudowy, w trakcie których są realizowane następujące zadania:

- fазie zapobiegania:

- działania redukujące i eliminujące prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji kryzysowej,
- działania uprzedzające, mające na celu ograniczenie skutków sytuacji kryzysowej,

- fазie przygotowania:

- działania planistyczne dotyczące sposobów reagowania na czas wystąpienia sytuacji kryzysowej,
- działania mające na celu powiększenie zasobów sił i środków niezbędnych do efektywnego reagowania,

- w fазie reagowania:

- działania polegające na dostarczeniu pomocy poszkodowanym,
- działania hamujące rozwój występujących zagrożeń,
- działania ograniczające straty i zniszczenia,

- w fазie odbudowy:

- działania mające na celu przywrócenie zdolności reagowania,
- działania mające na celu odbudowę zapasów służb ratowniczych,
- działania mające na celu odtworzenie kluczowej dla miasta i gminy infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej, paliwowej, transportowej oraz dostarczenia wody.

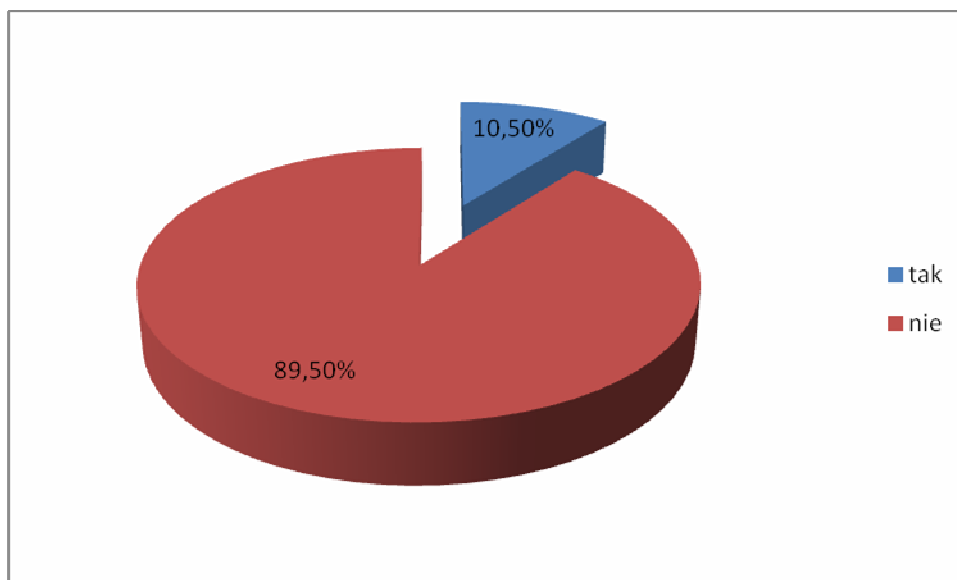
W kolejnym pytaniu ankiety badano poziom bezpieczeństwa w Gminie. Pytanie brzmiało: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście”

O atrakcyjności każdego miejsca w mieście decyduje nie tylko poziom, lecz także a może przede wszystkim poczucie bezpieczeństwa - tej podstawowej ludzkiej potrzeby ze słynnej "piramidy Masłowa". Potwierdza to wiele badań socjologicznych. Często miejsca uznane za względnie bezpieczne w oficjalnych statystykach, jawią się w oczach opinii publicznej jako mało bezpiecznie lub odwrotnie.

Do problemu bezpieczeństwa należy podejść z jednej strony w sposób strategiczny, oparty na formułowaniu długofalowej polityki bezpieczeństwa, a z drugiej strony w sposób multidyscyplinarny - pamiętając, że Gmina stanowi bardzo złożony system, a bezpieczeństwo w nim zależy od wielu wzajemnie na siebie oddziałujących czynników. Podjęcie wysiłków wyłącznie w jednym z elementów tego systemu nie da pożądanego rezultatu.

Poniżej zaprezentowano opinie mieszkańców dotyczące poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy i Miasta Bogatynia.

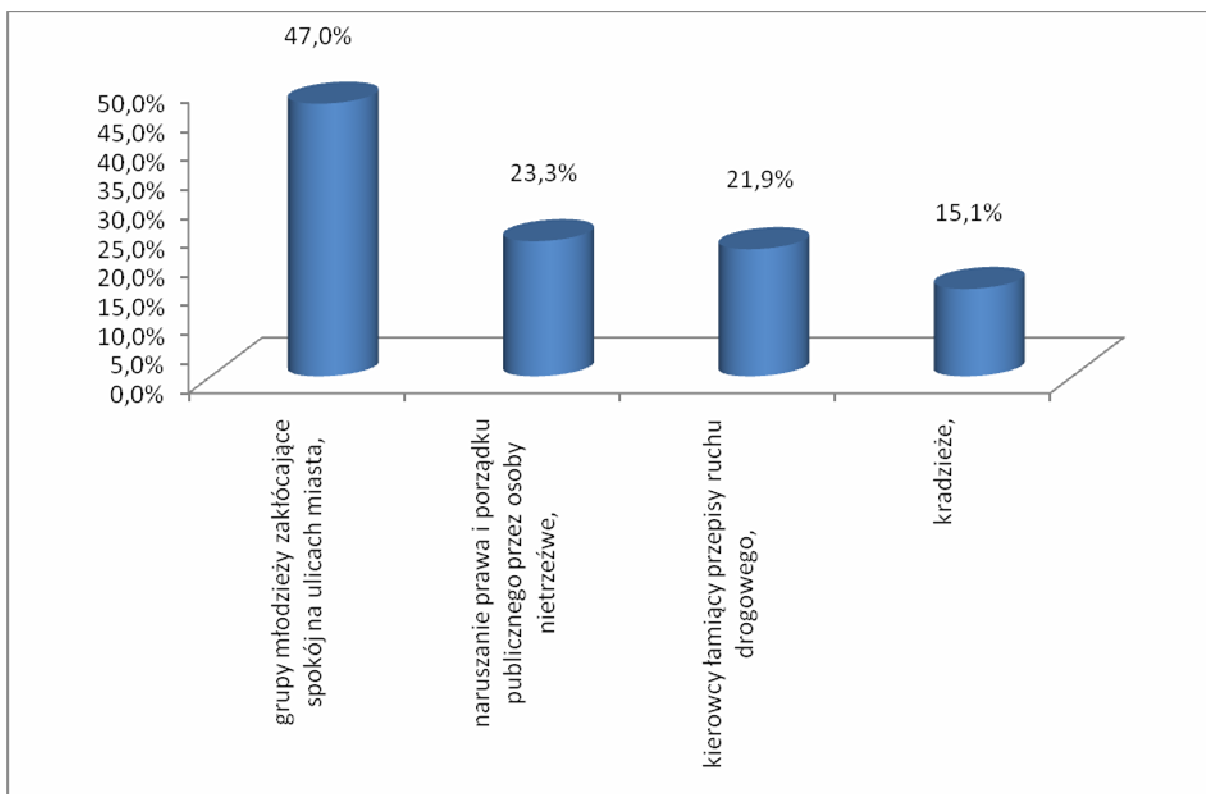
Rysunek 24. Odpowiedź na pytanie: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Wyniki, nie są zadowalające, gdyż wynika z nich, że aż 89,5% mieszkańców nie czuje się bezpiecznie w Gminie i Mieście. Przyczyny takiej sytuacji respondenci wyjaśniają odpowiadając na kolejne pytanie ankiety.

Rysunek 25. Odpowiedzi na pytanie co jest przyczyną braku bezpieczeństwa

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Z informacji uzyskanych na podstawie ankiety wynika, że aż 47% badanych obawia się grup młodzieży zakłócających spokój na ulicach miasta. 23,3% respondentów uważa, że brak bezpieczeństwa wynika z naruszania praw i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe. Duży wpływ na brak bezpieczeństwa mają kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego (21,9%) oraz kradzieże (15,1%).

Mieszkańcy chętnie odpowiadali na pytanie otwarte, gdzie znalazły się takie informacje jak: brak policji na ulicach, brak reakcji na zgłaszane problemy w zakresie naruszania porządku, brak nadzoru rodziców nad młodzieżą, brak ingerencji straży miejskiej, alkoholizm, narkomania. Brak reakcji np. na hałaśliwe zachowanie się grupy pijanych osób, ponieważ ta nie popełnia żadnego wykroczenia. Na skutek braku reakcji strażników - subiektywne poczucie bezpieczeństwa obserwatorów zdarzenia drastycznie spada.

Przestępczość jest jedna z tych kwestii społecznych, która odciska dotkliwie piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność miast i gmin. Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Istnieje więc konieczność wskazania kilku najważniejszych zasad kształtowania bezpiecznej przestrzeni na terenie Gminy Bogatynia.

Z pewnością najważniejszą zasadą, jaka powinna przyświecać polityce poprawy bezpieczeństwa w mieście jest zasada "zero tolerancji". Gdyby należało sprecyzować, jakie trzy słowa miałyby stanowić kwintesencję tego hasła, należy mówić o: zdecydowaniu, konsekwencji i przejrzystości prawa. Zdecydowanie powinno wyrażać się w tym, że raz podjęte i zaakceptowane przez większość ustalenia w formie przyjętego prawa powinny być wdrażane z pełnym poczuciem odpowiedzialności za ich realizację. Brak zdecydowania miejskich służb w zakresie przestrzegania lokalnego prawa oraz konsekwentnego stania na jego straży to niewątpliwie największa bolączka Bogatyni.

Zasady stanowiące o standardach zachowań w przestrzeni publicznej nie będą efektywnie przestrzegane, jeśli jedyną stroną odpowiedzialną za ich pilnowanie pozostaną miejskie służby. Za przestrzeganie prawa odpowiedzialne jest bowiem całe społeczeństwo. Należy więc wprost zadać pytanie: czy miejskie służby porządkowe są w stanie zapobiec każdemu potencjalnemu przestępstwu czy wykroczeniu? Czy są w stanie je przewidzieć? Czy bycie za każdym razem we właściwym miejscu i czasie jest dla nich technicznie i logistycznie wykonalne? Oczywiście nie jest to możliwe. Poprzez przestrzeganie obowiązującego prawa przez obywateli, a także dostrzeganie przez nich nagannych zachowań i informowanie o nich odpowiednich służb można wspomagać działania służby odpowiadających za bezpieczeństwo w mieście. Taka zasada obowiązuje w nowoczesnych społeczeństwach. Informacja o złych zachowaniach to nie donosicielstwo, ale obowiązek.

Czysta przestrzeń to przyjazna przestrzeń. Specjaliści ds. zarządzania miastem już dawno udowodnili, że dzielnice zaniedbane stanowią naturalną scenę dla wszelkiego rodzaju patologicznych zachowań, podczas gdy przestrzeń uporządkowana, czysta i przez to czytelna dla jej użytkownika potrafi oddziaływać na sferę psychiczną człowieka w ten sposób, że przedstawiciel najbardziej nawet patologicznej grupy społecznej nie podejmie próby niszczenia mienia czy zagrażania ludzkiemu życiu lub zdrowiu.

Popularyzacja nowoczesnych technologii komunikowania się stworzyła niebywałe możliwości w zakresie dostępu obywateli do informacji publicznej wszelkiego rodzaju, w tym informacji dotyczącej poziomu bezpieczeństwa w mieście.

Bazując na doświadczeniach innych regionów, za ciekawe narzędzie informatyczne należy uznać udostępnioną na stronie www mapę zagrożeń ładu i porządku w mieście¹, do której bezpłatny dostęp ma każdy użytkownik internetu i która stanowi cenne źródło informacji o najbardziej uciążliwych wykroczeniach, popełnianych w mieście.

Niezwykle istotne jest jednak, aby w proces kształtowania polityki bezpieczeństwa zaangażowane zostały inne poza strażą miejską służby, odpowiedzialne za bezpieczeństwo w mieście. Bolączką Bogatyni jest bowiem w znacznej mierze to, że niemal w każdym obszarze funkcjonowania miasta poszczególne służby realizują działania w duchu idei "każdy sobie", kompletnie nie dbając o koordynację podejmowanych działań. Inwestycje w nowoczesne technologie w obszarze bezpieczeństwa stanowią chyba najlepsze pole do zmiany tego podejścia. A choć bezpieczeństwo publiczne bez wątpienia powinno pozostać domeną sektora publicznego i jako takie być przez ten sektor zapewniane, nic nie stoi na przeszkodzie, aby dostarczycielem lub operatorem nowoczesnych rozwiązań był przy tym sektor prywatny.

Bezpieczna przestrzeń to przestrzeń, z którą można się identyfikować. I odwrotnie, przestrzeń, z którą identyfikuje się określona grupa to przestrzeń, o którą ktoś się troszczy. Czy wobec tego można traktować przestrzeń publiczną jako część miasta za którą powinniśmy czuć się odpowiedzialni? Z pewnością tak, szczególnie jeśli w jej urządzenie włożyliśmy swój własny wysiłek. Wspólne budowanie przyjaznej przestrzeni to także budowanie kapitału społecznego, stanowiącego podstawę społeczeństwa obywatelskiego.

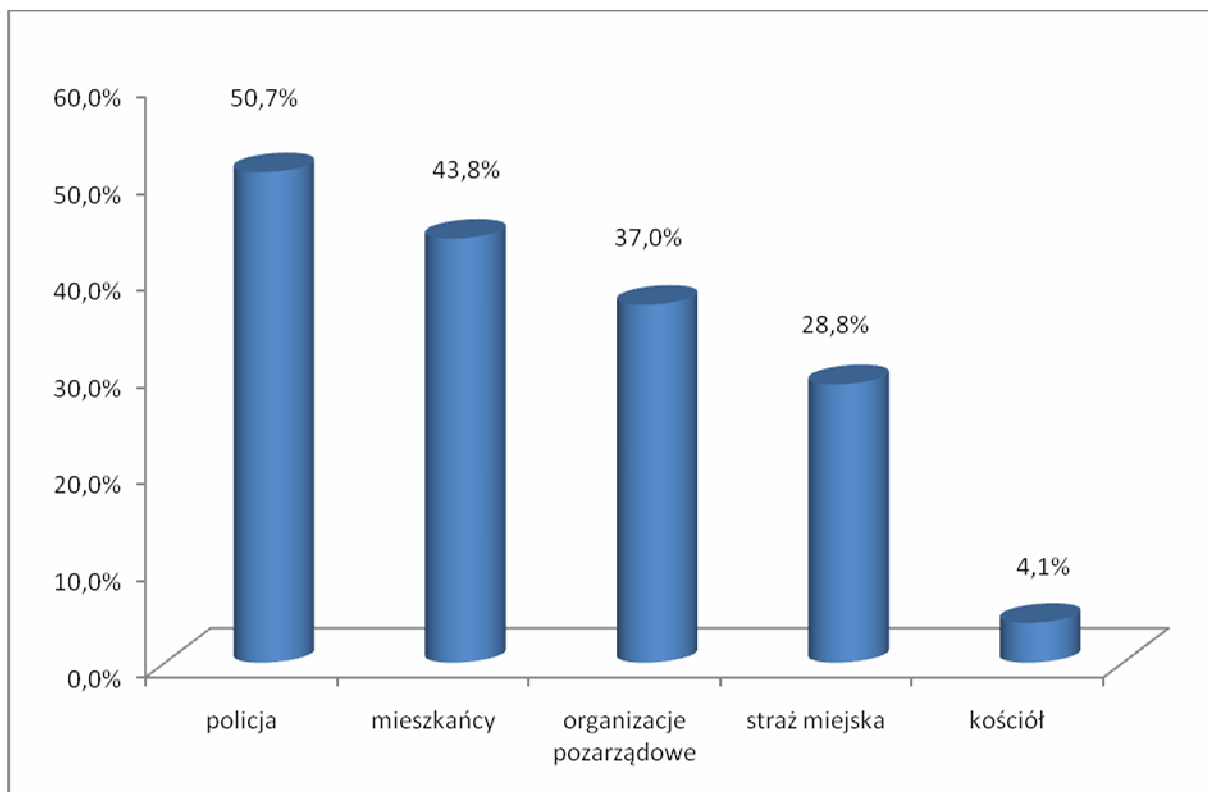
2.4.9. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

Następne pytanie informowało, kto według badanych powinien podejmować działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

¹ Takie działania podjęte zostały przez Łódź

Rysunek 26. Odpowiedzi na pytanie: „Kto powinien zdaniem Pani/Pana oprócz władz lokalnych brać udział w rozwiązywaniu problemów społecznych w mieście”

Źródło: Opracowanie na podstawie ankiety

Jak informują wyniki ankiety, ponad połowa badanych uważa, że to policja w głównej mierze powinna rozwiązywać problemy społeczne Gminy. Duży odsetek badanych bo aż 43,8% sądzi, iż to sami mieszkańcy powinni rozwiązywać problemy społeczne. 37% respondentów uważa, że wpływ na zmniejszenie problemów społecznych miałyby działania podejmowane przez organizacje pozarządowe. 28,8% rozwiązania problemów społecznych upatruje w działalności straży miejskiej a tylko 4,1% w działalności kościoła.

INSTYTUCJE SAMORZĄDOWE

Najistotniejszą rolę w kwestii rozwiązywania problemów społecznych w gminie odgrywa Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni. Jednostka realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie.

INSTYTUCJE POZARZĄDOWE

Na terenie Gminy i Miasta Bogatynia funkcjonują:

- **UKS CHAMPION przy Publicznej SP nr 1 w Bogatyni** - celem organizacji jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów. Angażowanie wszystkich uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim; organizowanie

działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych; promowanie i popieranie zdrowego trybu życia, sportu i rekreacji.

- **UKS OPOLNO przy Publicznej SP w Opolnie Zdroju** - celem organizacji jest planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu; angażowanie wszystkich uczniów oraz członków Klubu do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych; uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim.
- **LZS Działoszyn-Posada** celem organizacji jest zapewnienie młodzieży i mieszkańcom możliwości udziału w sporcie klasyfikowanym; zapewnienie mieszkańcom przeżyć i widowisk sportowych o wysokich walorach estetycznych stanowiących wartościową formę wypoczynku i integracji.
- **Kluby**
- **Klub Rowerowy DYNAMO TUR** Celem stowarzyszenia jest stworzenie warunków uprawiania turystyki rowerowej, a także popularyzacja tego rodzaju aktywności fizycznej.
- **Izerski Klub Sportów i Turystyki Górskiej w Bogatyni** Organizacja o profilu sportowym. Celem organizacji jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu przez organizowanie i rozwijanie: alpinizmu w postaci wspinaczki wysokogórskiej i wyprawowej, wspinaczki skałkowej i bulderingu, wspinaczki sportowej, alpinizmu jaskiniowego (speleologii), narciarstwa wysokogórskiego, biegowego, kolarstwa górskiego, snowboardingu, spływów kajakowych, górskich i biegów na orientację, górskiej szkoły przetrwania, turystyki wyprawowej.
- **Klub Motorowy ELTUR** Celem stowarzyszenia jest rozwijanie turystyki i sportu motorowego; propagowanie wiedzy i kultury motoryzacyjnej oraz popularyzowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Ochotnicze straże pożarne:

- [**Ochotnicza Straż Pożarna w Kopaczowie**](#)
- [**Ochotnicza Straż Pożarna w Porajowie**](#)
- [**Ochotnicza Straż Pożarna w Działoszynie**](#)
- [**Ochotnicza Straż Pożarna w Sieniawce**](#)

Stowarzyszenia i Fundacje:

- [Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Integracji i Pomocy Dziecku "Malec"](#) - organizacja, której celem jest niesienie pomocy dzieciom.
- Fundacja Wzajemnej Pomocy „Akra”,
- Bogatyńskie Stowarzyszenie Amazonek,
- Klub „Puszystych”,
- [Bogatyńskie Stowarzyszenie "Pogotowie Społeczne - Otwarte Drzwi"](#)
- [Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Zarząd Koła w Bogatyni](#)
- [Stowarzyszenie Inicjatywa Samorządowo-Obywatelska 2002 Koło w Bogatyni](#)
- [Bogatyńskie Stowarzyszenie Wspólnot Mieszkaniowych](#)
- [Stowarzyszenie POPISOWA GMINA](#)
- [Stowarzyszenie TAXI EURO](#)
- Stowarzyszenie o profilu usługodawczym
- [Stowarzyszenie TAXI SERBINÓW](#)
- Stowarzyszenie o profilu usługodawczym.
- [Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych](#)
- [Bogatyńskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego](#)
- Stowarzyszenie o profilu kulturalno-oświatowym

Towarzystwa:

- [Towarzystwo Miłośników Ziemi Bogatyńskiej](#) Stowarzyszenie o profilu kulturalno-oświatowym.
- [Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Bogatyni](#)

Związki:

- [Związek Sybiraków Koło w Bogatyni](#)
- [Związek Kombatantów RP i byłych Więźniów Politycznych Koło Miejsko-Gminne w Bogatyni](#)
- [Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Sekcja w Bogatyni](#)
- [Bogatyński Szkolny Związek Sportowy „Szerszeń”](#) - Stowarzyszenie kultury fizycznej o profilu lekka atletyka.

III. Analiza strategiczna

3.1. Metodologia analizy

Jedną z najczęściej i najchętniej stosowanych zarówno dziś, jak i w przeszłości, procedur analitycznych, jest procedura o nazwie „**SWOT**”. Polega ona na szczegółowej identyfikacji, a następnie klasyfikacji wszystkich zjawisk i stanów kategorii ekonomicznych mających wpływ na rozwój danej organizacji. Stosuje się tu dwa kryteria. Pierwszym z nich jest rodzaj skutku rzeczywistego lub potencjalnego oddziaływania danego czynnika na organizację, natomiast drugim szeroko rozumiana lokalizacja czynnika względem organizacji. Dzięki zastosowaniu tego prostego podziału uzyskuje się cztery grupy czynników, których pierwsze litery angielskich nazw składają się na nazwę metody, tzn.: mocne (**Strengths**) i słabe strony organizacji (**Weaknesses**) oraz szanse (**Opportunities**) i zagrożenia w jej otoczeniu (**Threats**). Wyniki systematyzacji dają możliwość spojrzenia na ewolucję organizacji z szerokiej perspektywy. Niejednokrotnie ujawniają szereg nieprawidłowości oraz kluczowe determinanty sukcesu. W efekcie pozwalają określić jej aktualną pozycję strategiczną i pożądane, najważniejsze kierunki działań.

SILNE STRONY:

- 1) Rozwinięty system pomocy społecznej,
- 2) Istniejące placówki wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin,
- 3) Kościoł i organizacje pozarządowe działające na polu pomocy społecznej,
- 4) Ścisła współpraca instytucji pomocy społecznej ze szkołami,
- 5) Dobre zaplecze rekreacji turystycznej.
- 6) Sprawnie działający Ośrodek Pomocy Społecznej
- 7) Niezależne formy pomocy zorganizowanej (zespoły charytatywne przy parafiach kościelnych)..
- 8) Ludzie chętni podjąć pracę, niskie koszty pracy.
- 9) Zwiększająca się liczba ludzi młodych podejmujących studia wyższe.
- 10) Bogatyński Ośrodek Kultury.

SŁABE STRONY

- 1) Obiekty mieszkalne wymagające remontów, niskie nakłady na te cele.
- 2) Bezrobocie.
- 3) Ujemny przyrost naturalny.
- 4) Wysoki procent emerytów i rencistów.
- 5) Brak szkół zawodowych.
- 6) Likwidacja szkół i przedszkoli.

- 7) Niski poziom edukacji społecznej.
- 8) Nieufność do wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.
- 9) Bierne i zachowawcze postawy ludzi.
- 10) Niska liczba osób z wyższym wykształceniem.
- 11) Niski poziom świadczonych usług medycznych.
- 12) Wzrost przestępczości.
- 13) Brak placów zabaw dla dzieci.
- 14) Niewykorzystany potencjał animatorów kultury.
- 15) Brak kultywowania historii, tradycji.
- 16) Brak miejsc spotkań dla młodzieży.
- 17) Źle zorganizowana i nieskuteczna policja.
- 18) Alkoholizm wśród mieszkańców.
- 19) Brak noclegowni dla bezdomnych.
- 20) Obiekty nie są przystosowane dla niepełnosprawnych.
- 21) Brak odpowiedniego wyposażenia i organizacji szkół.
- 22) Brak wolnych mieszkań socjalnych.
- 23) Brak organizacji młodzieżowych
- 24) Brak integracji społeczeństwa.
- 25) Brak promocji i wspierania działań twórczych mieszkańców.

SZANSE:

- 1) Zainteresowanie sportami.
- 2) Ulgi dla inwestorów, wspieranie tworzenia miejsc pracy.
- 3) Zasoby komunalne.
- 4) Reforma systemu edukacyjnego.
- 5) Możliwość korzystania z funduszy europejskich.
- 6) Duży potencjał ludzi, szczególnie młodzieży.
- 7) Zmiany w służbie zdrowia.
- 8) Zwiększenie skuteczności działania policji.
- 9) Rozwijanie świadomości społecznej.

ZAGROŻENIA:

- 1) Niestabilne prawo i brak systemowych rozwiązań,
- 2) Przypadki nietolerancji społecznej
- 3) Zanikanie wartości etycznych i kryzys autorytetów,
- 4) Odpływ wykształconej młodzieży do większych aglomeracji i za granicę,
- 5) Rozwarstwienie społeczeństwa,
- 6) Dalszy wzrost bezrobocia.

- 7) Ubóstwo społeczeństwa.
- 8) Niekorzystne zmiany wywołane reformą zdrowia.
- 9) Starzejące się społeczeństwo.
- 10) Niski poziom świadomości społeczeństwa.
- 11) Wzrost przestępczości.
- 12) Słaba administracja samorządowa, rozgrywki polityczne

Po dokonaniu oceny problemów występujących na terenie miasta strategia skupiać się powinna na następujących kwestiach:

- Wsparcie rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz dzieci
- Tworzenie bezrobotnym warunków do przekwalifikowania się i znalezienia pracy
- Zwiększenie działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałaniu przestępczości nieletnich
- Zwiększenie ofert alternatywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych

Działania zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu istniejącego systemu pomocy społecznej i przy współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta.

3.2. Misja polityki społecznej w gminie

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Gminie, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentacjami. W wyniku prac warsztatowych w Gminie przyjęto następującą Misję polityki społecznej:

**ZWIĘKSZANIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO GMINY BOGATYNIA POPRZEZ WZMACNIANIE RODZIN I WSPÓLNOT
LOKALNYCH ORAZ WSPÓŁPRACĘ Z NIMI DLA STWORZENIA RÓWNYCH SZANS ROZWOJU I DOSTĘPNOŚCI
OBYWATELI DO WSZYSTKICH OBSZARÓW ŻYCIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO.**

3.3. Cele strategiczne

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz analizy zasobów społecznych Gminy Bogatynia Zespół Roboczy wytyczył główne cele strategiczne na lata 2010 – 2015:

- I. POMOC RODZINOM ZNAJDUJĄCYM SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DZIAŁAŃ NA RZECZ DZIECI
- II. POMOC BEZROBOTNYM W RAMACH PROGRAMÓW POMOCOWYCH,
- III. ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH
- IV. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH ORAZ WSPARCIE DLA KULTURY I SPORTU
- V. POPRAWA SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

CELE STRATEGICZNE

I. POMOC RODZINOM ZNAJDUJĄCYM SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM DZIAŁAŃ NA RZECZ DZIECI			
2. DZIAŁANIA NA RZECZ RODZIN ŻYJĄCYCH W UBÓSTWIE			
DZI AŁ ANI A	1.Wnikliwa analiza potrzeb osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	----- -----	
	2.Opracowanie i realizacja projektów socjalnych dotyczących poprawy funkcjonowania rodziny (Projekt		OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ (OPS), DOM POMOCY SPOŁECZNEJ (DPS), URZĄD MIASTA I GMINY (UMG)
	3.Poradnictwo specjalistyczne	- budżet miasta, - środki krajowe, - środki UE	OPS, UMG
	4.Podnoszenie jakości pracy w pomocy społecznej- wprowadzenie standardów w OPS	-----	OPS
	5.Opracowanie planu gospodarki mieszkaniami socjalnymi	----- --	Urząd Miasta i Gminy
	6.Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych, grup edukacyjnych i/lub psychokorekcyjnych adekwatnie do potrzeb	- budżet miasta, - środki krajowe, - środki UE	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - PORADNIE PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNE
2.USPRAWNIENIE FUNKCJONOWANIE SYSTEMU RODZINNEGO			
	1.Tworzenie programów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców	-----	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - SZKOŁY - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

	2. Publikacja informatora na temat dostępnych form pomocy dla rodzin.	- budżet miasta - środki własne organizacji - środki krajowe	URZĄD MIASTA I GMINY - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	3. Tworzenie programów i realizacji partnerskich na rzecz wsparcia rodziny	- środki własne organizacji - środki krajowe	- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
	4. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych oraz grup psychokorekcyjnych dla osób borykających się z negatywnymi skutkami emigracji zarobkowej	budżet miasta - środki krajowe	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	5. Poradnictwo prawno-psychologiczne	- budżet miasta - środki własne organizacji - środki krajowe	- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - PORADNIE SPECJALISTYCZNE
	5. Organizowanie spotkań integracyjnych międzypokoleniowych (np. Dzień Matki, Dzień Babci i Dziadka, Mikołajki itd.)	- środki krajowe, - środki własne instytucji i organizacji, - budżet miasta	SZKOŁY, PRZEDSZKOLA, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE,
	6. Organizowanie akcji promujących znaczenie więzi społecznych	- środki krajowe, - środki własne instytucji i organizacji, - budżet miasta	- SZKOŁY, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - POLICJA, -- PORADNIE PSYCHOLOGICZNO – PEDAGOGICZNE, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - URZĄD MIASTA
3. PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH			
	1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	2. Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży, działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)

	4.Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
4.PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII			
	1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	2. Udzielanie rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej,	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży,	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	4.Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych,	- budżet miasta - środki krajowe - środki UE - środki własne organizacji	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
5.PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE			
DZI AŁ ANI A	1.Wspieranie organizacji pozarządowych i grup samopomocowych skierowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	- budżet miasta, - środki krajowe,	UMG, OPS, DPS, Parafia,
	2. Poradnictwo specjalistyczne dla ofiar przemocy i ich rodzin	- budżet miasta, - środki krajowe,	UMG, OPS, DPS, Parafia, (ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, DOM SAMOTNEJ MATKI, WOLONTARIAT I INNE)
	3.Organizowanie akcji informacyjnych na temat dostępnych form pomocy dla ofiar i sprawców przemocy domowej	- budżet miasta, - środki krajowe,	URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - SZKOŁY, - LOKALNE MEDIA, - POLICJA,
	4.Monitoring przebiegu zmian w rodzinach obciążonych problemami przemocy	----- ----	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POLICJA
	5.Organizowanie akcji pobudzających wrażliwość społeczności lokalnej na obserwowane akty przemocy oraz informujących o sposobach przeciwdziałania	- budżet miasta, - środki krajowe,	- URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE,

			- SZKOŁY, LOKALNE MEDIA, - PORADNIE, - POLICJA,
	6.Organizowanie warsztatów i świetlic socjoterapeutycznych nakierowanych na naukę zachowań asertywnych oraz zdobywanie umiejętności psychospołecznych pozwalających na konstruktywne rozwiązywanie problemów życiowych bez sięgania po środki zmieniające świadomość oraz bez stosowania agresji	- budżet miasta, - środki krajowe, - środki UE	- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
6.ZMNIEJSZENIE LICZBY ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY W ŚRODOWISKU SZKOLNYM			
DZI AŁ ANI A	1.Organizowanie akcji informacyjnych wśród dzieci i młodzieży na temat negatywnych skutków zachowań agresywnych oraz skutecznych sposobów przeciwdziałania zachowaniom agresywnym	- budżet miasta, - środki krajowe	- URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - SZKOŁY, - LOKALNE MEDIA, - PORADNIE, - POLICJA, - KURATORZY
	2.Organizowanie świetlic socjoterapeutycznych i warsztatów UM Giejętności psychospołecznych dla dzieci i młodzieży szkolnej, usprawniających komunikację interpersonalną oraz konstruktywne rozwiązywanie trudności życiowych	- budżet miasta, - środki krajowe	- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - SZKOŁY
7.ZMNIEJSZENIE LICZBY DZIECI I MŁODZIEŻY UŻYWAJĄCYCH SUBSTANCJE ZMIENIAJĄCE ŚWIADOMOŚĆ			
DZI AŁ ANI A	1.Organizowanie akcji informacyjnych na temat szkodliwości używania środków zmieniających świadomość zwłaszcza przez dzieci i młodzież	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE
	2.Organizowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problem używania alkoholu przez dzieci i młodzież oraz informujących o skutecznych sposobach reagowania na obserwowane akty używania substancji zmieniających świadomość przez dzieci i młodzież	- środki krajowe, - budżet miasta	- ORGANIZACJA POZARZĄDOWE, - GRUPY NIEFORMALNE
	3.Organizowanie akcji uwrażliwiających rodziców na problem używania alkoholu i innych substancji zmieniających świadomość przez dzieci i młodzież	- środki krajowe, - budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE,

			- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
	4.Organizowanie spotkań informacyjnych dla rodziców na temat sposobów diagnozowania problemu używania, nadużywania lub uzależnienia oraz efektywnych sposobów przeciwdziałania	- budżet miasta, - środki krajowe, - środki UE	- URZĄD MIASTA I GMINY
II.POMOC BEZROBOTNYM W RAMACH PROGRAMÓW POMOCOWYCH			
	CEL OPERACYJNY	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	REALIZATORZY
1.PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI I WIEDZY NA TEMAT RYNKU PRACY			
DZI AŁ ANI A	1.Doskonalenie współpracy między OPS a Powiatowym Urzędem Pracy		- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY,
	2.Rozpoznanie niekorzystnych zjawisk społecznych będących skutkiem bezrobocia.		-OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY, - URZĄD MIASTA I GMINY W BOGATYNI - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	3.Kampanie zwiększające wiedzę o rynku pracy wśród młodzieży (potrzeba kreowania własnej ścieżki zawodowej, dokonywanie właściwych wyborów w zakresie dalszego kształcenia oraz na rynku pracy)		- SZKOŁY - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY, - URZĄD MIASTA I GMINY W BOGATYNI - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE - KOŚCIÓŁ
2. PRZECIWDZIAŁANIE WYSTĘPOWANIU ZJAWISKA TZW. „UBOGICH DZIELNIC” I „ETATOWYCH BEZROBOTNYCH”			

DZI AŁ ANI A	1. Organizowanie szkoleń i kursów dla osób bezrobotnych dotyczących zmiany profilu zawodowego i/lub uzyskania dodatkowych kwalifikacji (projekty konkursowe oraz projekty systemowe)	- budżet miasta - budżet powiatu - środki krajowe - środki UE – (w szczególności realizacja projektów systemowych)	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY,
	2. Organizowanie akcji promujących aktywność zawodową	- budżet miasta - budżet powiatu - środki krajowe - środki UE	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY, - URZĄD MIASTA I GMINY - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	3. Wdrażanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji (w tym kontraktów socjalnych) (w tym projekty systemowe)	- budżet miasta - środki UE	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ,
	4. Udzielanie wsparcia finansowego (w ramach ekonomicznego usamodzielnienia, dofinansowania spółdzielni socjalnych oraz jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej)	- budżet miasta - środki UE	- POWIATOWY URZĄD PRACY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ,
	5. Utworzenie programu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej a Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	----- -----	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ - POWIATOWY URZĄD PRACY
3. AKTYWIZACJA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY POPRZEZ ZWIĘKSZENIE LICZBY PROGRAMÓW AKTYWIZUJĄCYCH			
DZI AŁ ANI A	1. Wdrażanie projektów systemowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wspierających osoby bezrobotne	- budżet miasta - budżet powiatu - środki UE	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ. - POWIATOWY URZĄD PRACY - POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE UMG
	2. Szkolenia dla pracowników ośrodka pomocy społecznej oraz innych instytucji i organizacji działających w obszarze aktywizacji zawodowej i pomocy społecznej	- budżet miasta - środki UE - środki krajowe	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	3. Tworzenie programów aktywizujących osoby bezrobotne (szczególnie w partnerstwie)	budżet miasta - budżet powiatu - środki krajowe - środki UE	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - POWIATOWY URZĄD PRACY, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

	4.Organizowanie akcji promujących solidaryzm lokalny, kierowanych szczególnie do ludzi młodych emigrujących w celach zarobkowych	-budżet miasta - środki krajowe	URZĄD MIASTA I GMINY - SZKOŁY, PLACÓWKI EDUKACYJNE, PLACÓWKI KULTURALNE
III.ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH			
1.ZMNIEJSZENIE LICZBY IZOLUJĄCYCH SIĘ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH (TZW. „NIEWIDZIALNYCH”)			
D Z I A Ł A N I A	1.Przeprowadzenie badań skali zjawiska i diagnozy potrzeb tzw. „niewidzialnych” osób niepełnosprawnych i starszych	- Ośrodek Pomocy Społecznej	- URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE
	2.Organizowanie spotkań o charakterze integracyjnym	- Urząd Miasta, - Ośrodek Pomocy Społecznej - organizacja pozarządowe - ośrodki zdrowia	- ORGANIZACJA POZARZĄDOWE, - GRUPY NIEFORMALNE
	3.Organizowanie kampanii informacyjnej na temat dostępnych form wsparcia	- Urząd Miasta, - Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacja pozarządowe - ośrodki zdrowia	- URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
	4.Likwidowanie barier architektonicznych	- Urząd Miasta, - organizacje pozarządowe, - Ośrodek Pomocy Społecznej	- URZĄD MIASTA I GMINY
2.ZWIĘKSZENIE LICZBY OFERT KULTURALNO-OŚWIATOWYCH DLA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
D Z I A Ł A N I A	1.Opracowanie programów aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne poprzez udział w wydarzeniach kulturalno-oświatowych	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - OŚRODEK KULTURY - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
	2.Podejmowanie działań o charakterze wspierającym wdrażanie w/w programów przez organizacje pozarządowe	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY

	3.Koordinacja działań instytucji i organizacji wdrażających programy kulturalno – oświatowe dla osób starszych, niepełnosprawnych i ich rodzin	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY
3.TWORZENIE WARUNKÓW DO CIĄGŁEJ AKTYWNOŚCI OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
D ZI AŁ A NI A	1.Dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych oraz programów i projektów aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne oraz ich rodziny	- - budżet miasta	URZĄD MIASTA I GMINY
4.OBJĘCIE MAKSYMALNEJ LICZBY POTRZEBUJĄCYCH OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH DZIAŁANAMI OPIEKUŃCZYMI			
D ZI AŁ A NI A	1.Opracowanie standardów opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych	- w zakresie OPS-u	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, DPS
	2.Przeprowadzenie badań diagnostycznych w zakresie zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i utworzenie oferty usług opiekuńczych adekwatnych do potrzeb	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE - OŚRODKI ZDROWIA
	3.Zorganizowanie badań identyfikujących potrzeby rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz utworzenie oferty usług wspierających adekwatnie do potrzeb	- budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJA POZARZĄDOWE - OŚRODKI ZDROWIA
	4.Organizowanie akcji propagujących pomoc wolontarystyczną oraz sąsiedzką	- środki krajowe, - środki UE, - budżet miasta	- URZĄD MIASTA I GMINY, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
	5.Organizacja mieszkań socjalnych („Osiedla opiekuńcze”) dla osób wymagających stałej opieki	- budżet miasta	URZĄD MIASTA I GMINY
IV.WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH ORAZ WSPARCIE DLA KULTURY I SPORTU			
1.POPRAWA DOSTĘPU DO EDUKACJI			
DZI AŁ ANI A	1.Uczestnictwo w różnych formach zajęć wyrównawczych	- budżet miasta	- SZKOŁY, - PORADNIE
	2.Organizacja czasu wolnego uczniów (różnorodne zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne),	budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY

			- PARAFIE
	3.Dostęp do biblioteki czy pracowni komputerowej w godzinach popołudniowych	----- ----	- SZKOŁY
2.WSPIERANIE I MOTYWOWANIE ROZWOJU ZAINTERESOWAŃ			
DZI AŁ ANI A	1.Udzielanie pomocy uczniom wybitnie uzdolnionym	-budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- SZKOŁY, - PORADNIE
	2.Organizowanie spotkań informacyjnych dla rodziców na temat sposobów wspomagania i motywowania rozwoju zainteresowań	-budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY - PARAFIE
3.PROMOCJA EDUKACJI, TURYSTYKI, SPORTU I REKREACJI			
DZI AŁ ANI A	1.Wzmocnienie roli szkoły jako lokalnego centrum kultury, kształcenia ustawicznego i aktywności obywatelskiej	-budżet miasta, - środki krajowe	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY - PARAFIE
	2.Promowanie lokalnych sportowców o największych osiągnięciach.	budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY - PARAFIE - URZĄD MIASTA I GMINY
	3.Zapewnienie młodzieży szkolnej nielimitowanego dostępu do Internetu w godzinach pozalekcyjnych	- budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- URZĄD MIASTA
	4.Udzielanie pomocy merytorycznej uczniowskim klubom sportowym	- budżet miasta, - środki krajowe - środki własne organizacji	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY - PARAFIE - URZĄD MIASTA I GMINY
	5.Organizacja spotkań dotyczących wspierania rozwoju stowarzyszeń i klubów sportowych, w tym: wspieranie w nawiązywaniu kontaktów ze sferą biznesu – potencjalnymi sponsorami,	- budżet miasta, - środki krajowe - środki własne organizacji	- SZKOŁY, - PORADNIE - OŚRODEK KULTURY - PARAFIE - URZĄD MIASTA I GMINY
4.WZBOGACENIE OFERTY PROGRAMOWEJ IMPREZ KULTURALNYCH			
DZI AŁ ANI A	1.Organizacja imprez rekreacyjnych dla społeczności lokalnej	- budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, - ORGANIZACJE POZARZĄDOWE, - SZKOŁY, - POLICJA,

	2.Wzbogacenie oferty Ośrodka Kultury	- budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	- OŚRODEK KULTURY
5.TWORZENIE WARUNKÓW ORGANIZACYJNYCH I FINANSOWYCH DLA ROZWOJU KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU			
DZI AŁ ANI A	1.Budowa basenu i innej infrastruktury sportowej	budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	UMG
	2.Wspieranie procesu budowy, remontów i modernizacji obiektów sportowych	budżet miasta, - środki krajowe - środki UE	UMG, MOK
	3.Organizacja i wspieranie organizacji imprez sportowych (rekreacyjnych) masowych, szkolnych i wiejskich oraz profesjonalnych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.	-budżet miasta,	MOK, ORGANIZACJE I KLUBU SPORTOWE
VII.POPRAWA .SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA			
DZI AŁ ANI A	1.Monitoring miasta	- budżet miasta	URZĄD MIASTA I GMINY, POLICJA
	2. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami a Powiatową Komendą Policji (wymiana informacji)	----- -----	URZĄD MIASTA I GMINY, POLICJA, MIEJSKA SŁUŻBA RATOWNICZA
	3. Wzmoczone kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	- budżet miasta	POLICJA, MIEJSKA SŁUŻBA RATOWNICZA
	4.Wzmoczone patrołowanie miasta przez Policję		POLICJA, MIEJSKA SŁUŻBA RATOWNICZA

3.4. Monitoring i wdrażanie strategii

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od:

- a. monitoringu i ewaluacji,
- b. budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywna, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalna, ponieważ jej

podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

a. Zespół wdrażający strategię.

Zespół powinien zostać powołany przez Burmistrza Bogatyni, a w jego skład mogą wejść m.in.: dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciel Gminnej Komisji Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, radni.

b. Roczna ocena wdrażania strategii.

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych etc.

CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty można realizować w ramach:

- a. własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS),
- b. poprzez organizacje pozarządowe,
- c. poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii.

Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań, ponadto powinna je cechować:

a. efektywność – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomie, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy realizowane w ramach strategii rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych,

służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi Śródkami;

b. skuteczność – jest to zgodność między stanem rzeczy określanym jako skutek danego działania a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest ocena, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy);

c. celowość – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.5. Aktualizacja Strategii

W obliczu dynamicznie zmieniających się warunków społeczno-ekonomicznych oraz tendencji demograficznych niezbędne jest przyjęcie odpowiedniej procedury aktualizacji Strategii. Aktualizacja Strategii może być realizowana z wykorzystaniem metody partycypacji społecznej, czyli odbywać się podczas spotkań/spotkania warsztatowego z lokalnymi liderami i/lub społecznością lokalną. Spotkaniom takim może dodatkowo towarzyszyć badanie ankietowe społeczności Bogatyni. Na spotkaniach Grupa Robocza w następującym proponowanym składzie:

1. Komendant Komisariatu Policji w Bogatyni
2. Komendant Straży miejskiej w Bogatyni
3. Z-ca dyr. ZOZ Bogatynia
4. Przewodnicząca Komisji Socjalnej i Zdrowia Rady Gminy i Miasta Bogatynia
5. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogatyni
6. Dyrektor Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Porajowie
7. Dyrektor Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Bogatyni
8. Radna Powiatu Zgorzeleckiego (E.K)
9. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni (3 osoby)
10. Towarzystwo Miłośników Ziemi Bogatyńskiej
11. Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Bogatyni
12. Biblioteka Publiczna w Bogatyni
13. Dom Kultury w Bogatyni
14. Dziekan Dekanatu Bogatynia
15. Koło Gospodyń Wiejskich

na podstawie danych z monitoringu i ewaluacji oraz na podstawie analizy aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie i Mieście dokona wyboru zadań priorytetowych na rok bieżący oraz

w miarę potrzeb uzupełni katalog zadań niezbędnych do realizacji, a także zweryfikuje cele strategiczne i operacyjne.

Ustalenie procedur regulujących proces zarządzania realizacją Strategii, monitoring, ewaluację oraz aktualizację, a także opracowanie programów operacyjnych będących uszczegółowieniem niniejszej Strategii pozwolą na skuteczną i efektywną jej realizację.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007 - 2009	9
Tabela 2. Liczba i dynamika pracujących oraz bezrobotnych z terenu Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007 – 2009	11
Tabela 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	18
Tabela 4. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną.....	19
Tabela 5. Powody trudnej sytuacji życiowej	19
Tabela 6. Liczba osób, którym przyznano świadczenia, kwota przyznanych świadczeń oraz średnia kwota świadczeń na osobę w latach 2007-2009	22
Tabela 7. Powody przyznawania zasiłków okresowych w latach 2007-2009 prezentuje tabela poniżej.	24
Tabela 8. Liczba osób, którym przyznano pomoc rzeczową oraz wartość wypłaconych kwot w latach 2007-2009	26
Tabela 9. Liczba osób, którym przyznano świadczenia oraz wartość wypłaconych świadczeń w latach 2007-2009	27

Spis rysunków

Rysunek 1. Struktura ludności Gminy i Miasta Bogatynia z uwzględnieniem płci w latach 2007- 2009	10
Rysunek 2. Struktura wieku mieszkańców Gminy i Miasta Bogatynia w latach 2007-2009	10
Rysunek 3. Struktura bezrobotnych z obszaru Gminy i Miasta Bogatynia zarejestrowanych w latach 2007-2009	12
Rysunek 4. Kwota przyznanych świadczeń w latach 2007-2009	23
Rysunek 5. Wartość zasiłków okresowych ogółem w latach 2007-2009	23
Rysunek 6. Wartość udzielonej pomocy rzeczowej w latach 2007-2009.....	25
Rysunek 7. Struktura płci badanych mieszkańców Bogatyni.....	28
Rysunek 8.Struktura wiekowa badanych	29
Rysunek 9. Struktura wykształcenia respondentów	29
Rysunek 10. Struktura respondentów pod względem statusu na rynku pracy.....	30
Rysunek 11. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”	32
Rysunek 12. Liczba osób zarejestrowanych w PUP	33
Rysunek 13. Odpowiedź na pytanie: „Czy zaproponowano Panu/Pani przez Urząd Pracy jakąś z wymienionych form przeciwdziałaniu bezrobociu?”	33
Rysunek 14. Odpowiedzi na pytanie: „Gdzie według Pana/Pani mieszkańcy mogą zgłaszać się ze swoimi problemami?”	34
Rysunek 15. Odpowiedzi na pytanie: „Czy według Pana/Pani w Gminie występuje problem bezdomności?”	35
Rysunek 16. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie działania zmniejszyłyby problem bezdomności w Gminie?”	36
Rysunek 17. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”	38
Rysunek 18.Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej Gminy?”	41
Rysunek 19. Odpowiedź na pytanie: „Czy oferta pomocy osobom niepełnosprawnym (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?”	43
Rysunek 20. Odpowiedzi na pytanie: „Kto przede wszystkim Pana/Pani zdaniem powinien sprawować opiekę nad osobą długotrwale chorą lub niepełnosprawną?”.....	44

Rysunek 21. Odpowiedź na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”	48
Rysunek 22. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”	51
Rysunek 23. Odpowiedzi na pytanie: „Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?”	53
Rysunek 24. Odpowiedź na pytanie: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście”	57
Rysunek 25. Odpowiedzi na pytanie co jest przyczyną braku bezpieczeństwa.....	57
Rysunek 26. Odpowiedzi na pytanie: „Kto powinien zdaniem Pani/Pana oprócz władz lokalnych brać udział w rozwiązywaniu problemów społecznych w mieście”	60

Ankieta
badająca opinię mieszkańców na temat problemów społecznych Gminy

Szanowni Państwo,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bogatyni we współpracy z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej – CentrUMG Samorządu Lokalnego w Jeleniej Górze rozpoczęły prace nad tworzeniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bogatynia.

Strategia to dokUMGent, który stanowi plan długofalowych działań prowadzących do polepszenia warunków społecznych w Gminie. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności. W związku z tym zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Państwa głosy wyposażą nas w dodatkową wiedzę na temat problemów społecznych Bogatyni widzianych oczami jej Mieszkańców.

Ankieta jest anonimowa.

I. Proszę zaznaczyć wybrane przez siebie odpowiedzi poprzez wstawienie symbolu X w odpowiednią kratkę lub wpisanie odpowiedzi w miejscach wyznaczonych.

1. Jakie problemy społeczne **rodzin** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- Nieporadność życiowa
- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego
- Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- Inne (jakie?)

2. Gdzie według Pana/Pani mieszkańcy mogą zgłaszać się ze swoimi problemami?

- Punkt Interwencji Kryzysowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Kościół
- Policja
- Nie ma takiej instytucji
- Inne jakie.....

3. Czy według Pana/Pani w Gminie występuje problem bezdomności?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

4. Jakie działania zmniejszyłyby problem bezdomności w Gminie?
- Mieszkania socjalne
 - Mieszkania chronione
 - Noclegownie
 - Domy samotnej matki
 - Inne, jakie.....?
5. Czy jest Pan/Pani zarejestrowany/a w Urzędzie Pracy jako bezrobotny/bezrobotna?
- a)
 - TAK
 - NIE
 - b) Czy zaproponowano Panu/Pani przez Urząd Pracy jakąś z wymienionych form przeciwdziałaniu bezrobociu?
 - Zasiłek dla bezrobotnych
 - Ofertę pracy
 - Zaproponowano przeszkolenie
 - Staż
 - Roboty publiczne
 - Prace interwencyjne
 - Skierowano do GOPS-u
 - Nic nie zaproponowano
6. Jakie problemy społeczne **dzieci i młodzieży** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?
- Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
 - Przemoc ze strony rodziców
 - Alkohol i papierosy
 - Narkotyki
 - Chuligaństwo
 - Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
 - Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
 - Inne (jakie?)
7. Czy oferta pomocy **osobom niepełnosprawnym** (m.in. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?
- tak
 - nie
 - trudno powiedzieć
8. Jakie problemy społeczne w obszarze **opieki zdrowotnej** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?
- Długi okres oczekiwania na usługi medyczne
 - Mała liczba lekarzy specjalistów
 - Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
 - Inne (jakie?)

9. Jakie problemy społeczne **osób starszych** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- Izolacja społeczna (samotność)
- Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- Niepełnosprawność
- Niezdolność do samoobsługi
- Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- Inne (jakie?)

10. Kto przede wszystkim Pana/Pani zdaniem powinien sprawować opiekę nad osobą długotrwale chorą lub niepełnosprawną?

- Rodzina
- Służba zdrowia
- Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej
- Dom Pomocy Społecznej
- Ktoś inny
- Trudno powiedzieć

11. Jakie problemy społeczne w obszarze **edukacji** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- Brak placówek wychowania przedszkolnego
- Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- Inne (jakie?)

12. Jakie problemy społeczne w obszarze **sportu i kultury** uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
- Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury
- Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- Inne (jakie?)

13. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w mieście (proszę zakreślić właściwą odpowiedź):

- tak
- nie

Jeśli nie, to co jest przyczyną braku poczucia bezpieczeństwa :

- grupy młodzieży zakłócające spokój na ulicach miasta,
- naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe,
- kierowcy łamiący przepisy ruchu drogowego,
- kradzieże,
- inne /wymień jakie ?

14. Kto powinien zdaniem Pani/Pana oprócz władz lokalnych brać udział w rozwiązywaniu problemów społecznych w mieście:

- kościół
- mieszkańcy
- organizacje pozarządowe
- policja
- straż miejska
- inne, jakie

15. Proszę wymienić jeden problem, spośród wszystkich problemów społecznych, który według Pani/Pana jest tym, najpilniejszym do rozwiązania.

.....
.....

16. Co Pani/Pana zdaniem można poprawić w Bogatyni, mając na uwadze przede wszystkim takie obszary funkcjonowania jak:

-działania w zakresie wsparcia ubogich:

.....
.....

- działania w zakresie wsparcia bezdomnych:

.....
.....

-działania w zakresie poprawy sytuacji niepełnosprawnych:

.....
.....

- działania w zakresie poprawy dostępu do służby zdrowia :

.....
.....

- działania na rzecz osób starszych :

.....
.....

działania w zakresie bezpieczeństwa:

.....
.....

- działania w zakresie sportu i wypoczynku:

.....
.....

- działania w zakresie edukacji:

.....
.....

- inne możliwości :

.....
.....

II. Bardzo proszę zaznaczyć prawidłowe odpowiedzi, poprzez wstawienie X w odpowiednią kratkę.

- Płeć
- Kobieta
- Mężczyzna

- Wiek
 - poniżej 18
 - 18 – 25
 - 26 – 35
 - 36 – 45
 - 46 – 55
 - 56 – 65
 - powyżej 65

- Wykształcenie
 - niepełne podstawowe
 - podstawowe
 - zawodowe
 - średnie
 - wyższe

- Aktywność zawodowa
 - Własna działalność gospodarcza
 - Zatrudniony u pracodawcy
 - Pracujący w rolnictwie
 - Uczeń/student
 - Emeryt/rencista
 - Bezrobotny

Dziękujemy za wypełnienie ankiety